

Георги Малинов

Вирт

1

Ако в чая въздъхнат горчиви треви
И потръпне червената риза на клена,
Иде време за горест, иде мраз несъмнено,
А сърцето на лятото още кърви.

Стоях до стълбите на Софийския университет от източната им страна. Там беше завет и, сгушен в яката на якето си, почти не усещах пронизващия северен вятър. Достоплепните статуи, които някога красяха стълбите, отдавна ги нямаше. От едната, която беше над мен, бяха останали само краката. На кого и за какво беше притрябвала – не беше ясно. Може би някъде в статистиката на софийската полиция имаше информация какво е станало със статуите на благородните братя Георгиеви, но и да имаше такава информация, тя никога вече не интересуваше. Гледани отдолу, където бях аз, останките от тези крака приличаха на две огромни протези, захвърлени от някой великан.

Свит под тия две протези, пушек цигара и чаках Мърлявия Вальо, или Мърльо, както му викаха всички. Цигарата, която пушек, бе далеч от класическата представа за тютюн. Но такава неща на нашата нещастна планета вече нямаше. Откакто преди двадесетина години генна епидемия порази тютюна, той стана най-скъпата стока на света. Най-гърсената и най-липсващата. Синтетичните боклуци, които пушекме, имаха вкус на всичко друго, само не и на тютюн. Дръпнах за последно от така наречената цигара и яростно я стъпках, проклинайки се за гадния порок. Погледнах часовника си. Минаваше осем. По „Руски“ почти нямаше хора. Нямаше и кестени. Тях също ги бе сполетяла съдбата на тютюна. Сега голите изсъхнали дънери размахваха съсухрени клони като нещастни грамадни призраци. Кого го интересува... Когато стана осем и десет, в мен се зароди подозрението, че Мърльо няма да дойде. Както казваше един мой познат, бях сигурен двеста на хиляда. Реших да почакам още десетина минути и да си тръгвам. В София след залез слънце не е препоръчително да се остава по улиците. В смисъл, че не е здравословно.

След отвратителните мутационни епидемии, които наред с тютюна и кестените унищожиха осемдесет процента от флората на земята, последва крах на петролните залежи. Някой зарази петролните кладенци в

САЩ с генно модифицирани бактерии, които се използват за прочистване на морето от петролни разливи. Кой го направи не стана ясно. По това време в света имаше няколко лаборатории, които се занимаваха с генно инженерство – в Русия, в Китай и САЩ. Поне те бяха известни. Тези бактерии така прочистиха петролните находища, че заприличаха на помийни ями. От тях можеше да се получава всичко друго, само не и бензин. После бактериите се самомодифицираха, разселиха се и заразиха де що видят петролно находище, включително и най-затънтените в Сибир и Норвежко море. Поради тази причина нямаше и автомобили, за самолети да не говорим. От жужащ моторен кошер Земята се бе превърнала в тих, кротък парк. Малкото превозни средства, които пъплека по булевард „Руски“, бяха на акумулатори и струваха майка си и баща си. Аз няхах такова превозно средство и ако исках да се прибера без прекеждия, трябваше вече да тръгвам. Както казва един друг приятел: София се превърна в Готъм Сити, само че Батман е отказал да се премести в нея.

В този момент откъм Орлов мост се зададе Мърльо. Орлите на моста отдавна бяха излетели в нечия пещ за претопяване, а и самият мост с липсващи парапети и срутена дясна половина, следа от големите антиглобалистски битки преди двадесет години, едва ли заслужаваше това гордо име. Мърльо се приближи ухилен до уши и нахалното му задоволство затвърди чувството ми, че нищо не е свършил. Ама и аз защо ли чакам нещо от него?

– Здравсти, шефе – поздрави радостно той.

– Носиш ли нещо? – директно го попитах и запалих цигара. Колкото и да бяха гадни синтетичните цигари, миризмата на Мърльо беше още по-гадна.

– Слушай – каза той, – пичовете са разкопали две вили зад зоната на Княжево. Промъкнали са се край постовете и са ги боднали. Страхотии. Има купища плячка, но няма как да се прекара през постовете. Копелетата стрелят на месо или конфискуват всичко. Ако измислиш нещо с твоите връзки, ще има за всички.

После Мърльо ме погледна невинно и уж между другото подхвърли:

– Открили са и десет палета цигари. Виктори лайт.

Последната истинска цигара бях изпушил преди повече от година. Още си спомням вкуса ѝ. Гадината му мръсна, знае къде да бодне.

– Носиш ли ВИРТ, гадино?

Усмивката му угасна. Познаваше ме добре.

– Добре бе, шефе – загърчи се той, – обясни ми за какво ти е този ВИРТ. Първо, никой още не го е пробвал като хората. Второ, кой знае колко струва и дали си струва изобщо. Вирт, та вирт.

После лицето му се оживи:

– Мога да ти намеря кока. Мога и хероин. Ако бутнеш повече и хашиш ще ти уредя. Имам и марихуана. И опиум имам. Намира се и ЛСД, и каптагон. Имам хора, които бачкат на разкопките на Главно аптечно. Ще ти намеря морфин и кодеин. Искаш ли амфетамини? Имам бензедрин, бифетамин десбутал, дексамил, мифедрин... Мога да намеря барбитурати... луминал, амутал, бетизол нембутал, секонал, либриум... Опитвал ли си буфотенин от жабешка кожа? Знаеш ли кое е хит сега? Апапите са се промъкнали до складовете на книжната борса на Окръжна болница. Те не се охраняват толкова строго. Там зараза почти няма. И знаеш ли какво са довели? Не знаеш. Двеста кашона с ацетоново канцеларско лепило марка „Кале“. Представяш ли си? Дишай на воля. Утре ако искаш, ще ти донеса...

Цялата тази тирада Мърльо произнесе на един дъх. Ходещ справочник по фармакология – раздел наркотици. В момента, в който спря, за да си поеме въздух, ръката ми се стрелна и го стисна за гушата. Много удобен момент бях избрал. Мърльо посиня като водата, дето тече в питейната мрежа и започна да гъгне. С другата ръка опрях тридесетразреден невронен пистолет „Нови Макаров“ в корема му. Учудвах се колко съм спокоен.

– Слушай, Мърльо – казах тихо, – обеща ми ВИРТ. Не ми казвай, че си ме лъгал и си ми взел парите напразно, защото ще натисна спусъка и ще си тръгна. Честна дума, ще го направя.

В онзи момент действително бях готов да натисна спусъка на Новия Макаров. След него Мърльо нямаше да е вече същият. Енергийният залп така объркваше нервната система, че цялото ѝ командване и управление отиваше на кино. Нищо вече не изпълняваше командите както трябва. Вместо да се почеше например, човек започваше да пикае, а когато му се пикаеше, се чешеше. Много исках да натисна спусъка. Малко преди Мърльо да умре от задушаване, го пуснах. Хилавото му тяло се плъосна на земята. Няколко души се зазяпаха в нас. Почудиха се дали да се включат в битката, но явно видът на Нови Макаров в ръката ми ги разколеба.

– Марш оттук – изръмжах им аз и те се пръснаха като билиардни топки след сполучлив удар.

Мърльо се беше посъзвел и ме гледаше уплашено.

– Къде е ВИРТ-а? – попитах пак аз, сякаш нищо не се бе случило.

– Не знам – изхлипа Мърльо и аз моментално разбрах, че казва истината.

Че това нещастно създание, оглупяло от мизерия, не може и да излъже като хората. Целият му скапан двадесетгодишен живот бе минал в борба да излъже някой. Да преживее още един ден. Да оцелее още една нощ. За него бъдещето не съществуваше. Не съществуваше и миналото. Вчера той ми беше обещал ВИРТ и сигурно искрено е мислел, че ще го намери. Днес вчерашното обещание вече не съществуваше. И аз не знаех какво да го правя. Най-страшното беше, че май действително ми се искаше да му напълня тялото с един сноп от Нови Макаров. Сякаш с това щях да оправя света. Зарязах го, прибрах пистолета и си тръгнах. Мърльо обаче закуцука след мен.

– Виж, шефе – занарежда той, – знам, че те излъгах. Ще ти върна парите. Ама с тях платих наема. Щото ще ме изхвърлят. Ама ще ти ги върна. Ама и не съм те излъгал съвсем. Виждал съм ВИРТ. Честна дума. Мога да те заведа дотам. Мислех, че мога сам да я свърша тая работа, ама не става. Затова нищо не нося. Ама ти си печен. Ще се оправяш.

Спрях и се обърнах. Мърльо също спря. Физиономията му беше толкова нещастна в желанието си да ми угоди, че чак ми стана смешен. Извадих пакета, в който имаше няколко цигари, набутах му ги в ръката и изръмжах:

– Из-чез-вай.

Продължих към храм-паметника. Позлатените някога кубета сега ръждиво тъмнееха. В най-големия купол зееше дупка от снаряд. Не си спомням дали беше от антиглобалистките битки, или от атентата на „Внуците на Кубрат“. Задната част на храма беше изкъртена и там вечер се събираше всякаква измет. Трябваше да стигна до Львов мост, естествено и той отдавна останал без лъвове, оттам да пресека канала и покрай срутените останки от Дирекция на полицията да се прибера.

Мърльо усети, че не може да ме настигне и се развика след мен:

– Казвам ти, знам къде е. Обади ми се. Двама души имат ВИРТ. Единия не го знам кой е. Сигурно е мутра, щото живее зад санитарния пояс на Симеоново. За другия знам, че е Шебека. Бебо Шебека. Не те лъжа.

Намалих ход, а Мърльо продължаваше:

– Имам един братовчед, който ходи да работи понякога зад пояса. Той чул, че някой си, дето живее след лифта, бил хлътнал и нищо друго не го интересувало повече. Ама какво точно е не знам. Прах ли е, каша

ли е, течност ли е? Ще те вода само да ти покажа къщата, пък ти ще се оправииш после.

Спрях пред скалата на Вазов. Само тя бе устояла на времето. Ама то какво да ѝ направят. Нито да я претопят, нито да я разглобят. Не могат да я продадат, да я изядат, да я изпият, да я изпушат. Така щеше да си стои вечно. Че Мърльо лъжеше, това бе ясно. Той не знаеше коя е майка му, а ми приказва за братовчеди. Лъжеше като дърт циганин. Цигани в София нямаше, още по-малко дърти. Тези, които бяха се спасили от колективната расистка лудост на кротките славяни преди десетина години, благоразумно се бяха изнесли. Едва ли е ходил и зад санитарния пояс на Симеоново. Него като го видеха, още на зоологическата градина щяха да го гръмнат. Но нещо ми подсказваше да не режа всички мостове след себе си. Изчаках го да ме настигне и кротко му казах:

– Прибирай се. Ще ти се обадя утре да ми кажеш къде живее този в Симеоново. Мисли му, ако пак ме излъжеш.

2

Високи сини планини,
Реки и златни равнини.

Тръгнах, оставяйки го до скалата на Вазов. Мърльо беше нощна птица и доста хора го познаваха. Можеше да изкара нощта без особени проблеми. Беше познат и на полицаите, и на бандитите. С хората на Мимо Плъха беше като брат. Те обитаваха канализацията на София и имаха способността да се появяват навсякъде. Говореше се, че не плащат рекет на полицията, защото са неуловими. Кой ще тръгне да ги преследва в тази смрад. Познаваше се и с джидите. Така викаха на тия, дето ходеха до Турция, Иран и по-нататък докъдето можеше да се стигне заради радиацията и носеха разни боклуци, от хашиш до каракул. Понякога, но много рядко, донасяха и чист петрол. Мърльо познаваше и швабите. Това пък бяха тези, които шетаха на север и на запад. Да се промъкнеш през одерския кордон си беше подвиг, но те някак си го правеха и също мъкнеха боклуци, най-вече електроника и немска дрога. Така че го зарязах спокойно на най-гнусното място в София, без да се притеснявам за него. Повече не го видях.

Някъде към Лъвовия мост срещнах полицейски патрул. Опитах се да мина кротко край тях, за да не се налага да обяснявам. Те ме изгледаха. Или ги мързеше да се занимават с мен, или вече си бяха събрали парсата, та не ме спряха. Най-вероятно и двете. Малко преди да срещна полицаите, имах и друга среща. Някъде около халите иззад порутените стени на синагогата се появиха два тъмни силуета и ми препречиха пътя. Усещах с гърба си, че приближават още няколко типа. Хич не ми се занимаваше с тях. Можех директно да ги гръмна преди да са разбрали какво става. И щях утре да получа награда от Дирекция на полицията. Спрях и се облегнах на стената на халите.

– Сваляй всичко – изръмжа едната сянка.

Явно бяха печени. Не се занимаваха с излишни приказки и обяснения. Тия бяха от новото поколение, дето едва срича, не чете книги и не гледа филми, от които да знае, че разбойниците преди да оберат някого, си приказват с него. Ако гръмнех шефа им, другите можеха да се разбягат, а можеше и да останат. Тогава трябваше да гръмя наред. Що пък да

не се направи на психолог?

– Слушай, умнико – рекох на най-близката сянка, която ми беше наредила да свалям всичко, – имам генно модифицирани мускули и репитори на нервните възли. В гащите си съм затъкнал Нови Макаров. Мога да ти издухам главата по-бързо, отколкото можеш да мислиш с нея. Сега ли ще пробваме или да изчакам малко?

Последва мълчание. После сенките се стопиха ненадейно, така както се бяха появили. Всъщност не ги излъгах много. Мускулите ми са най-нормални, но навремето в полицията на всички курсанти бяха имплантирани нанорепитори за ускоряване на нервните импулси. Нали тогава се готвехме за Армагедон и битката на битките. Като си помисля колко съм бил загубен, ми иде да се ритна отзад. Армагедонът дойде, само че това не е битка, не. Битката е нещо истинско, ако се вярва на книгите, епично и велико. Това тук е едно гадно даване в блато и то може да продължи цяла вечност. Като си помисля, че само преди половин век човечеството гледаше към звездите и се готвеше за своя космически пикник, готвеше се за единна планета и щастие за всички. Сега сме накъсан парцал, хвърлен да гние бавно. И ще си гнием така, докато свят светува.

Прибрах се късно. Опитах да хвана нещо по телевизията. Почти успях. Направо чудо. Малко преди да видим сметката на петролните кладенци, успяхме да прецакаме и ефира. По време на тридневната война в Централна Азия бяха пуснати стотици така наречени електромагнитни антиинформационни бомби. Неясно как трябваше да предизвикат смущения в информационния ефир. Оказаха се сполучливи. И двете страни, или по-точно всички страни в конфликта получиха информационен стрес. Радиовълните се изкривяваха страхотно. По всички кабели, включително оптичните, започнаха невероятни смущения. Хаосът беше пълен. Само че после се получиха самовъзбуждащи се кохерентни трептения, които излязоха от контрол, заляха цялата планета и точно за няколко часа върнаха човечеството в епохата отпреди Александър Бел. Сега радио и телевизионни излъчвания можеха да се предават и хващат само в разстояния на около десетина километра. Отворих хладилника и извадих шише вода. Отпих бързо голяма глътка, за да не оставя време за повръщане. Толкова беше гадна. По-хубава обаче нямаше. Прибрах водата и извадих пакетчето кокаин. Сложих го пред мен на масата, облегнах се на стола и го загледах.

Това беше своеобразна терапия и мазохизъм. Последно бях се друсал преди две години. Наркотикът беше нещото, което можеше да се

намери безпроблемно в София. Чак се чудех откъде извира. Генната епидемия бе унищожила масово растенията, но беше пощадила тези, от които се извлича дрога. Говореше се, че плантациите в Индия, Пакистан, Иран и Турция не са мръднали. Правителството беше вдигнало ръце и гледаше поне да изкара някой лев от дрогата. Всички се друсаха, от президент до просяк. От дъртаците до дребните бандюги. Аз пък реших да съм наопаки. Не от някакви морални подбуди или хипохондрия. Не и от безпаричие, още по-малко от липса на стока. Просто дребният шанс за нещо по-различно, който съдбата откри пред мен, ме накара да бъда по-внимателен. А шанс не бива да се изпуска. Изпусна ли го сега, край, оставам завинаги тук при вечния Армагедон, при Мърльо, Мимо Плъха и високите сини планини.

Те наистина са високи и сини. От киселините дъждове, които се сипят над София като по разписание три пъти месечно, Витоша е заприличала на огромен син камък. Като оня, дето са пръскали лозята някога, когато е имало лозя. Сега тя е синя и през деня, и през нощта, защото от окисите вече леко фосфоресцира.

Легнах си, без да се събличам и затворих очи. От много години, когато си легна и затворя очи, една и съща картина минава пред тях. Изкачили сме се с баща ми на Черни връх, ама той не е чер, нито син, ами бял, защото е затрупан със сняг. Бял, пухкав, обилен сняг, който искри и ме кара да присвивам очи. Небето е синьо, синьо, а София долу е като направена от детски кубчета. Понасяме се към нея. Ските свистят и снегът с неохота проскързва под тях. Засилваме се все повече и повече. Край нас свистят задрямали клекове, криви ели и дебели борове. Изскачаме край морените, край невероятната каменна река и летим надолу, надолу. Спираме някъде в дебрите на гората. Почти съм се побъркал от щастие и от това ли, или от високата скорост, по бузите ми потичат сълзи. Ей това виждам всяка вечер и не мога да си спомня било ли е, или не е било, а по бузите ми се стичат сълзи и мокрят старата възглавница.

When the smoke is going down

На сутринта само радиото имаше някакъв обхват. Гъгнив, едва доловим сред информационния хаос глас съобщаваше новините. Споменаха нещо за успешни опити за пряка връзка на разстояние над сто километра, за посещение на нашия президент в Румъния и още ред подобни глупости. Сякаш хората не знаеха, че Румъния е по-отровена и от нас, а Букурещ отдавна е мъртъв град. При кого ще ходи и защо, един господ знае. Негова си работа. Аз трябваше да намеря ВИРТ. Не знаех точно какво е. Със сигурност – някакъв вид дрога. Може да е изцяло синтетична, може да е с електронни импулси, може и да е комбинирана. Вероятно беше ужасно скъпа. Но човекът, който ми поръча ВИРТ, нямаше грижи с парите. Всъщност, като си помисля, той няма грижи с нищо. Направо се чудя за какво му е тази дрога. Запалих цигара и седнах срещу прозореца. В далечината Витоша сияеше чудно синя. Откога не бях ходил там – сигурно от тридесет години. Ходенето сега на Витоша, освен трудно, беше и безсмислено. Малкото запазена гора в подножието бе превърната в убежище за богатите и властта. Зад околостръстия път не можеше да се припари, освен ако имаш специален пропуск. Там, в полиите на Витоша, бяха жилищата на около десет хиляди души. И там почти нямаше растителност, но още по-нагоре положението беше трагично. От някогашната могъща гора не бе останало нищо. Дребни хилави ели растяха на разстояние двадесет-тридесет метра една от друга. Между тях вирееше някакво жилаво грозно растение с дълги увивни листа. Това е останало от планината. За сняг и дума не може да става. Топъл киселинен дъжд през няколко дни. Ако успееш да намеря ВИРТ, можеш да се измъкна. Въпреки липсата на комуникации, все пак до нас достигаха някакви новини, предавани както по времето на Марко Поло – от уста на уста. Та в този съвременен интернет бях открил някои интересни факти. Имаше участъци от Земята, които се бяха запазили горе-долу в предишния си вид. Имаше участъци, където разрушителните интерферентни вълни не действаха така силно, хората там си комуникираха щогоде нормално и запазваха статуса на обществото от преди големия катаклизъм. Там имаше сняг, имаше гори, навярно и нормални градове. Е,

аз смятах да отида. Както казваше един познат: Направи нещо за родината си – напусни я.

Трябваше да намеря първо пропуск за санитарния кордон и след това да открия Мърльо, за да разбере къде в Симеоново е този проклет ВИРТ. Преди пропуска реших да проуча нещо за Бебо Шебека. Сигурно беше някой бандюга. Не бях го чувал, а Мърльо ми го съобщи сякаш ни беше общ приятел. Ако беше от старите, добре – все някак щяхме да се спазарим. Имах разрешен почти неограничен лимит за търсене на ВИРТ. Ако е някой от новите – лошо. Графиката на ценностната им система е непредсказуема. Могат да те свитнат преди да им кажеш здрасти, а могат и да се спогодят с теб. Какво ли искам и аз от хора, които не са виждали сняг и смятат, че Витоша вечно е била като син камък. Те пък смятат, че ние сме виновни за всичко, което е станало със Земята. Не че нямат право... Реших да се обадя на Ага Хан.

Ага Хан беше нещо като Марк Аврелий за софийските подземия. Точно когато държеше цяла София в ръцете си и политиците се допитваха до него дори когато ходеха да пикаят, а бандюгите не смееха да шавнат без негово разрешение, Ага Хан, който по рождение си носеше кроткото име Милко, се оттегли, заряза цялата власт и пари, които имаше и се скри в къщата си в Симеоново, отдаден, както приказват злите езици, на гнусни занимания като четене на книги и размишления. Направо му завиждах. Седеше си, обграден със спокойствие и не му пукаше за света. Готвех се да стана като него. През дивото пищене на слушалката успях да се самопоканя на гости. С Ага Хан се познавахме отдавна, още от времето, когато в Борисовата градина растяха цветя и дървета и за разпространение на дрога смазваха от бой. Сега се виждахме рядко, но винаги ми е помагал, когато тази помощ не е влизала в противоречие с моралния му кодекс на бивш бандит и настоящ философ.

До Симеоново имах около два часа път. Каталясал уморен трамвай от времето на Живков ме домъкна до старата кула на телевизията. Сега я ползваха като нова, защото новата на Копитото я бяха срутили с резонансен усилвател. Първоначално решиха, че са някакви терористи, но после се усетиха, че никоя уважаваща себе си терористична група не би ни оказала такава чест. Накрая се оказа, че са я срутили за кеф. Тя и да беше останала сега, нямаше кой да се качи на Копитото. В този район информационната епидемия беше придобила отвратителен характер. Освен че пречеше на радиовълните да се разпространяват, освен че бъркаше импулсите по кабелите и караше електроните да вървят наопаки, тя правеше същото и с нервните импулси, които пълзяха по човешкото

тяло. Попаднало в този район, то горкото се пръскаше за секунди, объркано от хаотичните и противоречиви сигнали, които се шураха по нервните му магистрали.

От кулата нататък продължих пеша. Крачех бодро из прахоляка, който някога се наричаше парк и се чудех какво може да представлява този ВИРТ. Някъде около бившата зоологическа градина ме спря първият патрул. Бяха трима снажни мутанти, накичени с автомати „Нервашников“ и зли физиономии.

– При Ага Хан – отговорих аз на безмълвния въпрос. – Трябва да имате нареждане.

Нищо не отговориха. Единият старателно изучаваше картата ми. Толкова старателно, че чак се притесних. Със санитарния контрол шега не бива. Стрелят и за по-малко провинение от изцапана лична карта. А да те застрелят с „Нервашников“ не е приятна работа. Макар че няма случай някой уцелен с такъв автомат да е оживял, за да разкаже какво е усещането. После единият от патрула пъргаво ме пребърка. Усети „Нови Макаров“ под мишницата ми и се наежи. Разбрах, че не трябва да мърдам и тактично оставих да го измъкне от кобура. Другият ме гледаше втренчено. За момент ми се прииска да се пробвам срещу тримата. Можех пък и да успея. Но това удоволствие го оставих за другия живот. След като ми прибраха оръжието и върнаха личната карта, престанаха да се интересуват от моята особа. Продължих нататък през полето, а Витоша се приближаваше все повече и повече, огромна, синя и страшна.

4

Ага Хан ме посрещна радушно. Май ми се радваше искрено. Къщата му не беше много голяма и нямаше богаташки вид. В двора, в който някога сигурно е гъмжало от дървета и всякакви треви, цветя и храсти, сега се поклащаше само жилав троскот. Той обаче беше грижливо подрязан и култивиран и не дразнеше много, дори имаше някакви наченки на хубост в него. Гордостта на Ага Хан обаче беше истинската ябълка, която той отглеждаше във вътрешния двор на къщата. Ябълката всъщност беше едно нещастно, хилаво дърво, далечен и блед потомък на разни Айвани, Златни и Зелени превъзходни, които някога са красели този двор. Раждаше по три-четири плода на година, и те смачкани и нещастни като майка си, но Ага Хан трепереше над тях и зорко следеше да не стане нещо с дървото.

– Как си? – протоколно ме попита той и аз протоколно му отвърнах:

– Добре.

Ага Хан ме покани в кабинета си. Под мишница стискаше вестник. Като го остави на масата в просторната стая, в която канеше гости, сподели:

– Знаеш ли, откакто стана тая криза с масовата комуникация, вестниците взеха да стават интересни. Забелязва се едно осмисляне на информацията, може би поради факта, че все по-трудно се намира такава.

Нищо не казах, защото не бях мислил по въпроса. Седнах на стар изтърган диван. Пред мен зад високи френски прозорци се разстиляше София. Поне беше чиста. Липсваха прахът, бензиновите мъгли и тежкия задушлив смог, който все още доста хора помнят. Какво ли не бих дал, за да го вдъхна пак. Сега столицата поне изглеждаше чиста и сградите лъщяха прясно измити от киселинния дъжд.

– Кафе? – предложи Ага Хан

– С удоволствие – казах аз наистина с удоволствие, защото знаех, че при Ага Хан кафето е истинско.

Торба кафе струваше повече от торба злато. Човечеството май най-много страдаше за тези две растения: кафето и тютюна. Териториите, където те все пак се бяха запазили някак, макар и твърде слаби, бяха най-желаните места за хората. Някогашната свръхбедна Етиопия, върху която международната общност тренираше милосърдието си, за да не

закърнее, сега можеше да е по-богата от Емирствата. Говореше се, че там кафените плантации почти не са мръднали. Сякаш господ е решил да се отблагодари на нещастниците, населявали тази земя столетия, като ги дари с най-скъпото нещо на Земята. Но дори и това да беше вярно, до Етиопия не можеше да се стигне. Опасваха я области с ужасно променени екосистеми. Области, които сякаш принадлежаха на други планети. Откъде Ага Хан се снабдяваше с кафе беше загадка, но все пак човекът доскоро си беше нещо като губернатор на София и хората още го уважаваха.

Ага Хан донесе кафе, седна срещу мен, сладко отпи и запремята в ръката си с изящни, еднообразни, почти хипнотизиращи движения финна кехлибарена броеница. Тази броеница беше най-нежното и красиво нещо, което бях виждал. Като гледах как елегантно отмята зърната ѝ, чак му завидях. Все се канех да го попитам откъде има тази ценност и за толкова години все не успях. Сигурно има някаква магия в тези кехлибарени зърна, сякаш затворили слънцето... Може би затова му завиждах на Ага Хан, че за разлика от нас, простите хора, той има достъп до слънцето постоянно, а не като нас един-два пъти месечно. Продължих да зяпам като омагьосан миниатюрните кехлибарени слънца, които за миг изчезваха в ръката му и после пак се появяваха изневиделица.

– Знаеш ли – сепна ме Ага Хан и аз с неудоволствие се откъснах от броеницата – мислех си тези дни, че най-голямата грешка, която правим сега, е че се мъчим да възстановим цялата технология и култура такива, каквито бяха преди. Упорито се мъчим да възстановим радиовръзките, електрониката, кабелните съобщения. Хиляди хора се опитват да направят отново двигателите с вътрешно горене, компютрите, мрежата. Да преоткрият заместител на петрола, на газта. Да възстановят ядрената енергетика. Това е бързане в грешна посока.

Слушах и си пиех от чудното кафе. Такъв си беше Ага Хан. Започваше да говори сякаш без връзка за отвлечени неща, за разни теми, които може би изобщо не вълнуваха събеседника му. Не бързаше да пита защо си дошъл, какво ти трябва, болен ли си, жив ли си...

– Човечеството трябва да смени пътя. Технологичната цивилизация е мъртва и ние все още се храним от трупа ѝ. Скоро обаче и той ще изчезне и тогава трябва да осъзнаем кои сме. Трябва да се изчака и човечеството само ще открие правилния път.

– Знаеш ли, че в София всеки ден умират около двеста-триста деца? От глад, от студ и просто ей така, защото няма как да оживеят. Те не могат да чакат.

Нямах намерение да се заяждам. Все пак бях дошъл по работа, а не да водя дискусии за смисъла на живота. Ага Хан не трепна.

– А ти знаеш ли, че за природата раждане и смърт са едно и също нещо? Тя не прави разлика между двата процеса. Едното захлупва другото и се пораждаат взаимно. По време на чумата през 14-ти век са загидали не двеста-триста, а хиляди деца на ден и човечеството не е изчезнало. Преди десет хиляди години на мястото на Ню Йорк са се разстинали огромни, километрични ледници. Сега същите тези ледници, доколкото чувам, пак са се завърнали. В промеждутъка нещо се е случило в тази област, но то няма кой-знае какво значение за природата. Преди два милиона години Амазонската джунгла не е съществувала. Сега също е на път да изчезне. Може вече дори да я няма.

– Аз пък правя разлика между раждане и смърт – казах, оставяйки кафето настрана. Изведнъж ми загорча. – Това, което става, е смърт, след която няма раждане. Харесва ли ти Витоша такава, каквата е сега? Защо трепериш над хилавата си ябълка? Остави я да умре. После изтръгни дръгливия ѝ скелет и го забучи в планината сред сините пепелища на гората и след това можеш да напишеш ода за Амазонската джунгла.

– О! – възкликна Ага Хан. – Сегашната планина си има своето очарование. Тя не винаги е била покрита с гори и клекове. Сега е като излъскан скъпоценен камък. Не мислиш ли?

Да ти пикая на камъка – казах си на ум и надигнах горчилката. Трябваше да питам каквото имам да питам и да си ходя.

– Слушай – продължи Ага Хан, – ако познаеш от кого е този стих, имаш един стек цигари:

Тази вечер Витоша е тъй загадъчна и нежна –
Като теменужен остров в лунносребърни води,
И над смътния ѝ гребен, сякаш в болка безнадеждна,
Се разтапят в тънка пара бледи есенни звезди.

– Не знам – признах аз. – Хубаво е. Но е и тъжно. Само не ми казвай, че си прописал стихове.

– Аз отдавна си пиша – засмя се Ага Хан. – За съжаление тези не са мои, но пък цигарите си остават при мен.

– Виж какво, гледай си Витоша, щом ти харесва такава, но да знаеш, в това има нещо извратено, некрофилско. На мен изобщо не ми харесва. Нищо в този свят вече не ми харесва. Гледам само себе си и ако

някъде са останали вълци единаци, ще се запиша в техния клуб. Искам да се махна отгук, въпреки че не знам къде точно мога да отида. В момента имам една идея. За да я осъществя, ми трябва ВИРТ.

Ако опитът ми беше с няколко години по-кратък и наблюдателността ми съвсем леко притъпена, нямаше да усетя тънката вълна на безпокойство, която премина през Ага Хан. Знаеше нещо старият бандит.

– Друсаш ли се? – изръмжа той.

– Наркотик ли е? – продължих да настъпвам аз.

– Нямам представа. Чух разни неща отгук-оттам, но знаеш, че дроги не ме интересуват.

– Значи е някакъв наркотик. Слушай, Ага Хан. Трябва ми този ВИРТ. Имам клиент. Плаща добре, даже свръхдобре. Имам някакви следи, но ми трябва още информация.

– Какво си чул? – попита Ага Хан, без да ме гледа.

Реших да спестя половината истина. Както казваше един приятел, ако Джордано Бруно беше спестил половината истина, можеше още да е жив.

– Казаха ми, че Бебо Шебека имал ВИРТ – за човека от Симеоново замълчах.

– Шебека ли? – Ага Хан искрено се учуди. – Беше нещастен мародер, който режеше ръцете на хората, за да им вземе часовниците. Мързеше го да ги разкопчава. Едва ли има нещо повече от смрадлив фас марихуана в задния си джоб. Кой ти каза за него?

– Сигурно не го познаваш. Млад е. Мърльо му викаме. Вре се насам-натам, познава цяла София и всички отрепки в нея и отвреме-навреме ми носи информация. Привързал се е към мен. Намери ми ВИРТ, Ага Хан. Помогни ми. Никога не съм искал нищо от теб, но сега ми трябва помощ. Твоите хора не може да не са чули нещо. Не може да не знаят нещо. Не става въпрос само за пари, даже изобщо не е до тях.

– Жена ли има? – подозрително попита Ага Хан.

– Не. Нещо по-велико. Човекът, който търси ВИРТ, е чужденец. Може да ми помогне да се махна от тук.

– И къде ще идеш? – искрено се учуди Ага Хан.

– В северните части на Кавказ природата е останала непроменена. Има гори, стометрови борове, през лятото цъфтят цветя и снегът не се стопява. Сънувам го всяка нощ, понякога и през деня. Трябва да видя още веднъж снежен връх, преди да умра. Ако намеря проклетия ВИРТ, ще ми помогнат. Сам няма да мога да отида, дори и да имам един

електрокар злато, кафе и цигари.

– Нищо не знам – каза Ага Хан. – Чух, че в Австрия на мода бил някакъв препарат Уирт. Знаеш, че Одерският санитарен кордон е ужасен, а Алпийската флуктоационна зона не ни позволява да шетаме из Европа, както едно време. Може този Уирт да е твоят ВИРТ и най-вероятно е някаква пиклива синтетична дрога, която те парцалосва за нула време.

– Не ме интересува какво е – отвърнах аз. – Нито ще го пия, нито ще го ям. Трябва ми, за да купя мечтите си. Да купя своя рай.

– Ако изобщо съществува – измърмори Ага Хан и ми наля още кафе. – Ако чуя нещо, ще ти кажа.

– Свържи ме с Шебека – помолих го аз. – Чух, че той имал ВИРТ, ако няма, може пък да знае нещо.

– Неприятна личност е – намръщи се Ага Хан. – Дори и да има нещо, едва ли ще ти го даде.

– Дори и за куп пари?

– Най-много да те гръмне и да ти вземе парите.

– Човек, който ръководи толкова хора, едва ли гръми за щяло и нещяло.

Ага Хан ме погледна сърдито:

– Ще ти се обадя утре. Ако искаш, допий си кафето, аз трябва да свърша някои неща. – И излезе, оставяйки ме сам.

Застанах пред високия френски прозорец, който обрамчваше София като картина. Съвсем отблизо се виждаха остатъците от стълбовете на Симеоновския лифт. Трябваше да разбере от Мърльо кого е имал предвид, като ми говореше за човека от Симеоново. След обяд ще го потърся. Долепих лицето си до прозореца и дежа ви ме връхлетя като внезапен ураган.

Залените с пролетни цветя поли на Витоша и сладък, ароматен пролетен дъжд, който ни е подгонил и ни е накарал да се скрием в близкото заведение. Долепил съм нос до стъклото и гледам как капките тичат надолу към нищото, а София долу в ниското е обляна в дъжд и слънце и огромна нереална дъга се е проснала от Люлин до Верила като знамение от друг свят. Малката ми ръка стиска лапата на баща ми и е хубаво, и малко страшно, защото гледам света отвисоко и виждам колко малък и крехък е, и чувствам, че само някой да мръдне с пръст, ей-оттук, от високото, и ще го срути. То всъщност така и стана. Завъртях глава, отръсках спомените, както куче се отърсва от вода и излязох от къщата на Ага Хан.

След като напуснах Симеоново, спрях и погледнах назад. Около стълбовете на лифта нямаше много къщи. Може би трябваше да попитам Ага Хан за човека от Симеоново. От друга страна, ако знаеше нещо, би ми казал и без да го питам. Трябваше да разбера кой живее до Ага Хан. Имаше четири къщи точно до стълбовете, може би Мърльо имаше предвид някоя от тях. Най-добре е да питам самия него.

Тръгнах към София. На поста при зоологическата градина си взех „Новия Макаров“ от намусените патрули. Не мина без проверка на картата и погледи, изпълнени със съмнение. Ако хванеха някой бандит, крадец, терорист, или просто прекалено любопитен пътник, щяха да получат солидно възнаграждение и като се има предвид, че Симеоновското поселище по понятни причини не се ползва с хорската обич, рядко оставаха без работа. Симеоново с десетината си хиляди жители от елита на управляващите и каймака на мошениците привличаше и десетки хора, търсещи работа, крадци на дребно, търсачи на щастие, слуги и гъзолизци. Само че се бе превърнало в нещо като Забранения град и влизането в него бе доста трудно. Както и излизането. След като ме провери по-старателно, отколкото на влизане, патрулът ми върна картата и, доколкото усетих, с неохота ме пусна да си ходя.

С бодра крачка стигнах до трамвая на кулата за по-малко от час. Нямах неприятности нито с други санитарни патрули, нито с бродещи банди.

Преди да отида до Мърльо, реших да свърша още нещо. Три дни подред предпазливо бях разпитвал всички доставчици и пласьори на дрога. Никой освен Мърльо не беше чувал за такова нещо. Не бях ходил само при Мимо Плъха. И него съм го охранявал някога. Мимо обикновено киснеше в една кръчма до ЦУМ, откъдето майсторски ръководеше предприятието си. Беше неприятен мазен тип със смачкана физиономия. Физиономията му буквално беше смачкана преди време, когато се опита да се опъне на шефа на полицията. По непонятни причини го оставиха да живее и да се разпорежда с половината дрога в София. С другата половина се разпореждаше полицията. Всъщност тогава му досмачкаха физиономията. Основната преса на лицето му я бяха направили преди тридесетина години по време на ромските линчове. Години наред след тези събития психолози и народопсихолози се опитваха да обяснят

драмата, при която циганите бяха подложени на жестоки гонения и линч. Някак ей така между другото в масовото съзнание полека-лека започна да се утвърждава необходимостта от прочистване на нацията, от дестилация на генофонда, от уеднаквяване на расата. Вестници, електронни медии, политици и доморасли оратори по кръчми и електронни форуми сипваха по малко масло в огъня, добавяха по малко уран в бомбата, докато накрая критичната маса се събра и иначе кроткият славяно-български народ изригна в параноична вълна и си спретна една минигражданска война. По това време Мимо Плъха беше водач на един от наказателните отряди. Доста съвестен и пламенен водач. Такива после или ги гилотинират, или ги разстрелват, или стават императори и президенти. Мимо някакси оживя, успя да премине през няколко цигански гета, като ги изравняваше със земята, докато накрая го спипаха в засада и му изравниха физиономията. Психолозите и народопсихолозите напразно се опитваха да внесат яснота в тъмната балканска душа. Все едно да се опитат да обяснят защо германците миналия век подгониха половината човечество или защо руснаците си направиха национално хакари след 1917 г.

С такива размисли стигнах до ЦУМ. И ЦУМ почти се е разпаднал. Половината му етажи не работят, а другите липсват. Преди години един двадесетгодишен юнак реши да повтори подвига от единадесети септември две хиляди и първа и заби едно допотопно музейно анче в предпоследния етаж на помпозната сграда. Всъщност ефектът от удара не беше кой знае какъв, дори може да се каже, че анчето не успя кой знае колко да помръдне масивните каменни блокове на сградата. Но в настаналата суматоха народът се хвърли да изнесе каквото може, от страх да не би сградата да падне и да зарие под себе си всички несметни богатства, намиращи се в този символ на София.

Няколко хиляди души отвън, обидени, че не могат да се включат в това опазване на материалните блага, шурмуваха сградата, помитайки хилавите полицейски отряди по пътя си. После пристигнаха и няколко хиляди цигани, въоръжени с чували и търговски чанти тип „Илиянци“ и се впуснаха и те в спасяването на търговското имущество на ЦУМ. Самолетът стърчеше смешно откъм страната на „Мария Луиза“ и леко пушеше, а вътре двадесет-тридесет хиляди души се опитваха да изнесат каквото могат, преди да е станало късно. Полицаяте гледаха, гледаха, пък и те се включиха в битката, а когато в претърпаната като мравуняк сграда се изсипаха и още двадесет хиляди души – простодушни хорица, разбрали със закъснение, че ЦУМ е жертва на атентат и може всеки

момент да се срути, стана това, което трябваше да стане. ЦУМ, гордостта на София, първата спирка на всеки пристигнал гостенин на столицата и мечтата на всеки търговец, взе, че се срина. Под останките му загинаха осем хиляди души: два пъти повече, отколкото през онзи кошмарен ден, когато се сринаха двете кули в Ню Йорк.

Щяхме да го възстановяваме, щяхме да изградим два ЦУМ-а, щяхме да го правим паметник (на какво ли?), но нищо не направихме. Така си останаха стърчащи пилони и бетонни площадки. С една дума – руини. Само на партера се върти някаква търговия със скучни и еднообразни стоки. Там се намира и кръчмата, в която седи Мимо.

Влязох през масивната врата, предназначена да издържи на танков снаряд и се изправих срещу горилите на Мимо. Здрави момчета, модифицирани както трябва и способни да издържат и те на някой и друг танков снаряд от упор. Изгледаха ме мълчаливо. Дали ме помнят? Дали изобщо помнят какво се е случило преди десет минути? Оставих в протегнатата лапа на единия моя „Нови Макаров“ и влязох вътре. Масите бяха нахвърляни сякаш безразборно, струпани по няколко една до друга, или оставени самотни с по един стол пред тях. Нямаше много хора. Барманът стоеше зад мръсен плот, който не беше мит сигурно от времето, когато ЦУМ беше атакуван. Познаваше ме.

– Здравсти – каза той, мотайки в ръцете си мръсен парцал. – Искаш ли нещо?

– Не. При Мимо съм дошъл. Вътре ли е? – кимнах към врата зад гръба на бармана, през която се влизаше в Мимовия офис.

Барманът също кимна с глава и аз, промъквайки се между него и плота, влязох вътре. Мимо беше сам. Седеше с гръб към малкото прозорче, през което се прокрадваше хилава светлина. Смачканата му физиономия оставаше в сянка.

– Сядай – каза той и ми посочи стола до себе си.

Не обичаше да сядат срещу него. Говореше се, че от боя, който е отнесъл, очите му са се изкривили и не могат да гледат напред, а само настрани, като при конете.

Седнах и извадих цигара. Мимо също запали и като пусна ловко няколко изящни кръгчета, каза:

– За парите ли идваш, или търсиш работа?

– Работата си я свърших.

– Свърши си я – съгласи се Мимо. – Поне няма оплаквания от теб. Дано наистина да е така.

Не му обърнах внимание. Както винаги, се мъчеше да намали

възнаграждението и използваше и най-малкия повод, за да постигне целта си.

– Работата ми беше не да се държа учтиво и да се харесвам, а да осигуря спокойствие на дъщеря ти, докато се разхожда насам-натам. Е, тя е жива и здрава след десет дни бродене из софийските околности, което не може да се каже за доста други хора.

– Прав си, прав си – побърза да се съгласи Мимо и като бръкна в едно чекмедже, извади солидна пачка. Изобщо няма да се учудя, ако си ги печати той самият. Отдели няколко банкноти, помисли малко и подмени две от тях с по-стари. После помисли още малко и добави още една банкнота. Подаде ми ги, без да каже нищо. Без да броя, ги прибрах в джоба.

– Другата седмица може пак да те потърся – каза Мимо и изгаси цигарата си в масивен метален пепелник. Беше направен от парче артилерийска гилза. Като нищо можеше да се използва и като кофа за боклук.

– Ако съм свободен, става – отвърнах му и след кратко колебание попитах: – Да имаш ВИРТ?

– ВИРТ ли? Мисля, че имам.

За момент не разбрах какво точно ми казва.

– Имаш ВИРТ???

– Защо да нямам? – обиди се Мимо. – Аз имам всичко. Каж ми как изглежда и ще ти го донеса.

Глупак. Мисли се за господар на града. Колко такива господари е преживяла София – от Сестерций до Ага Хан. Ще преживее и Мимо.

– Не знам как изглежда – казах уморено, – но ако имаш наистина, купувам на добра цена. Имам сериозен клиент.

– Вирт, вирт... – започна да си мърмори Мимо, сякаш мъчейки се да си спомни в кой склад го е оставил. – Абе мисля, че имам.

– Давай тогава.

За мое най-голямо учудване Мимо бавно се надигна от стола и като го премести внимателно, излезе от стаята. Дали пък наистина нямаше да донесе ВИРТ? Като го знам, че притежава всички възможни видове наркотици и упойващи вещества, хич няма да се учудя. Само дето си губих времето с Мърльо и Ага Хан. Закаках търпеливо. Малкото прозорче гледаше към мръсна крива уличка зад ЦУМ. Опитах да се сетя коя беше, но не успях. Станах, приближих и загледах през мръсното стъкло. Виждаше се някаква сива кооперация и тя с мръсни прозорци, зад които все пак живееха хора. По улицата гниеха коли, захвърлени като използван презерватив. Виждаха се все още елегантните форми на един ягуар,

пред него, клекнал на спуканите си гуми, гниеше мощен мерcedes, който струваше цяло състояние само преди десетина години, а точно до него с извадени фарове и откъртена решетка се беше килнала една алфа ромео. БМВ-та, крайслери, опели, волва – десетки коли, които по едно време се бяха превърнали в alter ego за хората, сега бяха изоставени и от еталон за благосъстояние се бяха превърнали в куп ръждявали ламарини без никакво предназначение. Сега ако по някакво чудо пак се появи бензин, ще настане такова стягане на машините, такъв всемирен ремонт и сглобяване, че навярно ще спрат всички престъпления и войни на земята.

Вратата изскърца и Мимо влезе. Изгледа ме подозрително.

– Какво гледаш?

– Нищо. Зяпах колите навън.

– Колите ли? Какво има да им гледаш? – Мимо се приближи до мен и също надникна през прозореца, сякаш да провери наистина ли гледам колите, или го лъжа.

– Какво донесе? – стреснах го аз.

– Вирт. Какво друго? Нали това искаш?

Мимо остави на масата черен плик и изсипа от него няколко кутии. След това тържествено размаха ръка. Наведох се и внимателно взех една от тях. Не бързах да ликувам. Бил съм свидетел как прибързаното ликуване е струвало главата на ликуващия, или ако не цялата глава, част от нея – очи, уши, нос...

На кутията с големи червени букви пишеше GLUE, а малко по-долу с по-малки сини: Produce of WIRT. Направо ме слиса тоя Мимо. Нищо не можех да кажа, а само въртях елегантната кутийка в ръцете си.

– Това е лепило – най-накрая промълвих аз.

– Да – сияещ потвърди Мимо, – великолепно ацетоново лепило. Може да се ползва с допълнителни стимуланти, а може и така.

– Лепило – невярващ повторих аз. – А защо реши, че това е ВИРТ?

– Ами то пише – поясни Мимо. – Знаех си, че съм чувал това име. Знаех си.

– Къде пише? – започнах леко да се ядосвам. – Пише WIRT, чете се УИРТ! Откъде го измисли, че това е ВИРТ?

– Аз пък го чета ВИРТ – сопна се Мимо. – Ти си го чети както искаш. Взимаш ли го, или не?

Едва ли моят човек се бе вдигнал от другия край на света, за да си купува някакво лепило. Не, това беше пълна глупост.

– Е, взимаш ли? – нетърпеливо каза Мимо.

– Едно за мостра – отвърнах и пуснах в джоба кутийката, която държах.

– Няма безплатни мостри – начумери се той.

– Добре де, взимам да го покажа. Ако е същото, човекът ще ти купи цялото количество, ако не, ще ти го върне.

– Хе, хе – изсмя се Мимо през сплесканите си устни, – има да диша цял живот.

– Негова си работа – отвърнах и отворих вратата. Мимо все пак изглеждаше доволен. Беше угодил на клиента, а това беше важно.

– Мимо – попитах го от вратата, – ти ходил ли си на Витоша?

– Къде? – опули се той.

– На Витоша.

– В гората ли? Ходил съм, разбира се – смачканата му физиономия се оживи. – Имаше страхотни кръчми от Бистрица до Княжево. Чепишев, Воденицата, Чушката, Боянското ханче, Княжевския рибен. Хе, дали съм бил ходил. Та аз другаде не ходех, там ми бяха любимите.

– Ясно – казах и излязох, а той продължаваше да нарежда:

– Слончето в Бояна, Чеков в Бистрица, Кръчмата на Златните мостове, Барът на Копитото, Ресторанта на Щастливеца. Дали съм бил ходил на Витоша? Покажи ми някой, дето я познава по-добре.

Махнах за сбогом на бармана, който все още подмяташе парцала, взех си „Нови Макаров“ от противотанковите стени, казах им учтиво довиждане и излязох навън с WIRT в джоба.

Силно се съмнявах това да е търсеното, даже бях сигурен, че гнусното лепило няма нищо общо. Не можех да се излагам и да го давам на моя човек, за да ми го хвърли в лицето. Трябваше да питам Мърльо, той би трябвало да знае.

По понятни причини Мърльо не беше от хората, на които може да се има доверие, но аз, въпреки вчерашното ми разочарование от него, кой знае защо продължавах да му вярвам. Може би там ми беше грешката.

6

Мърльо живееше до НДК. От някогашната внушителна сграда сега бяха останали само смрадливи руини. Общината нямаше желание, нито средства да я възстанови след големия бунт срещу петролния стрес. Тогава развилнели се тълпи окупираха НДК, взеха за заложник кмета на София и разрушиха половината дворец, без да е ясно защо. Другата половина на сградата срутиха силите на реда, също без видима причина. Светът се беше побъркал. Пред блока на Мърльо ме спря полиция. Охранен як младеж, като онези от санитарния кордон, ми взе личната карта.

– Ченге ли си? – попита той, като видя разрешението за оръжие.

– Бивше – признах си аз и след това елегантно излъгах: – Сега помагам при тежки поръчки на 12-ти отдел.

Нито поясних за кой дванадесети отдел става въпрос, нито за какви поръчки, но юнакът срещу мен се впечатли.

– Извикаха ни преди десет минути – поясни той като ми върна картата. – Някакъв нещастен тип от десетия етаж си нахлузил примката на врата и ритнал стола. Ние какво ли можем да направим?

Изплю се сочно и погледна нагоре.

Не ми трябваше страхотна интуиция, за да схвана какво става. Мърльо живееше на десетия етаж и по-нещастен тип от него не познавах.

Подминах полицаия и седнах на крива древна пейка пред съседния вход. Мърльо действително беше нещастен тип, без приятели, без радости, с жалко минало и неясно бъдеще. Какво ли му оставаше, освен да си метне примката и да ритне стола. Усетих, че тези характеристики идеално прилепват и на мен. Разтърках си врата, за да се убедя, че там няма въже, запалих една синтетична цигара, продукт на новия екологичен ред и зачаках полицията да си тръгне.

Те не се бавиха много. Натовариха напъханото в чувал тяло на Мърльо в една огрухана електролинейка, която сигурно беше извозила повече трупове, отколкото хора живееха сега в София и заминаха нанякъде.

Почаках още малко и бавно се приближих до входа на блока. За момент ми се прииска да не изкачвам тези ужасни десет етажа, асансьор естествено нямаше, но стиснах зъби и бавно поех нагоре. На четвъртия или петия етаж мярнах някакво движение в тъмните коридори, но не

спрях. Блокът беше като повечето в София. Мръсен, мрачен, с изкъртени стени и наслоени страх и омраза по вратите. Ток пускаха за два-три часа на ден, а водата обикновено стигаше само до втория етаж. На осмия спрях да си поема дъх. От прозореца на стълбището се виждаше целия дворец и площадът пред него. Дребни хора сновяха като буболечки, а върху част от оцелелия покрив на помпозната някога сграда някой беше написал с огромни червени букви: БЕДНИТЕ НЕ ПРОЩАВАТ. Защо го беше написал на покрива, откъдето можеше да се прочете само със самолет или с хеликоптер, не беше ясно. При липсата на тези превозни средства единствените, които сега можеха да прочетат смразяващото откровение, бяха Мърльо и Бог. Мърльо май беше неграмотен, за Бог не съм сигурен.

Полицайте бяха оставили вратата на апартамента отворена. Вътре цареше кротък хаос. Един поглед ми беше достатъчен, за да разбера, че ченгетата не бяха пипали нищо. Разбрали са, че тук няма кой знае какво за взимане, смъкнали тялото и изчезнали. От тавана в едната стая, там, където би трябвало да има лампа, висеше късо въже. В ъгъла се търкаляше преобърнат стол. Поогледах стаята. Не търсех нищо конкретно, поскоро нещо като последно внимание към Мърльо. Все пак ме смяташе за приятел. На масата в кухнята имаше пакет цигари, най-вероятно моите, които му бях дал вчера вечерта, а до тях купища стари вестници. Едва ли Мърльо ги е четял. Сигурно се е топлел с тях, или увивал съкровищата, които мъкнел тук. Порових из другата стая, отворих някакви чекмеджета, които се оказаха пълни с всякакви боклуци, погледнах кой знае защо под леглото и се приготвих да си тръгна. Тогава забелязах малката икона с кандило, закачена над леглото му.

Признавам, че ако самият Мърльо се беше появил в този момент отнякъде, нямаше да ме смае толкова. Изведнъж този човек придоби съвсем друг облик. Крадецът, бандитът, на чиято съвест сигурно лежах някой и друг погубен живот, неграмотният грубиян, лъжецът, нещастникът, мухльоето, наркоманът и неудачникът Вальо, по прякор Мърльо-то, е заставал пред това бледо кандило и изричал своите молитви, може би се е разкайвал пред Божията майка и навярно мечтаел за нещо хубаво. Пречиствал се е по някакъв начин, напук на цялата мръсотия и мизерия. Посегнах и внимателно свалих иконата. В кандилото имаше течност, която се разли. Зад иконата от стената се посипаха някакви листчета. Оставих внимателно иконата на масата и взех листчетата. На тях с едър крив почерк имаше разни бележки. Смаях се за втори път. Мърльо можеше и да пише. Водеше си разни бележки, записваше си задачите за

деня и ги слагаше зад иконата. Последното листче се отнасяше за мен. На него пишеше:

Уговорена среща с Шебека за утре 11 часа при Хилтън. Колоната срещу НДК.

ВИРТ!!! Май знам какво е. Знам и къщата.

В Симеоново след 12 ч. През втори патрул на Дървеница.

2 пакета цигари за пропуск.

Пъхнах листчето в джоба си, взех иконата в ръка и излязох. Затворих внимателно вратата след себе си и поех надолу по стълбите. До стълбищния прозорец спрях и погледнах пак надписа върху покрива на НДК, че бедните не прощават. Сега вече знаех, че Мърльо го е прочел. За Господ продължавах да се съмнявам.

7

Трябваше да почина и си събера мислите. Задачата с намирането на вирта в момента беше неразрешима. Постоях малко на площада пред бившия дворец на културата и опитах да се отпусна. Тълпи хора се шураха насам-натам, повечето навярно безцелно. На няколко места се провеждаха традиционните митинги с политически речи. Няколко дребни пласъори на дрога се опитаха да ми пробутат стоката си. Единият от тях, синеок разбойник на не повече от петнадесет години, беше особено нахален. Когато ми омръзна да го слушам, го сграбчих за яката, наврях муцуната му в лицето си и бавно казах:

– Купувам на добра цена единствено ВИРТ, и то ако е пресен. Ако имаш, давай го, ако не, изчезвай.

Хлапакът ме изгледа злобно, опита се да каже нещо, но после размисли и като ме зарадва с едно „педал!“, изчезна в тълпата.

Дали пък това не беше стратегия: да се разкрещя на висок глас, че търся вирт, и който има, да ми го носи в къщи. Можех дори да пусна обява във вестниците.

Над площада се понесе шум. Слънцето се беше показало през облаци. Това събитие се бе случвало за последно преди повече от месец. Парниковият ефект така ни беше спарил, че хората се радваха на слънцето повече, отколкото на собствените си физиономии. Като по команда всички обърнаха поглед нагоре и подложиха бледите си лица на живителните лъчи. Сигурно и древните египтяни не са се радвали така на своя Амон Ра. Все пак той се е показвал всеки ден, а нашият, когато му скимне.

Понапекох и аз синусите си, вдигнал глава заедно с още няколко хиляди души, зажаднали за слънце. Тази слънчева баня обаче не трая дълго, тъй че нямаше опасност от изгаряне. След десетина минути слънцето пак се скри зад тлъстите облаци, натежали от киселини и радостта приключи. Седнах на една пейка и се опитах да се отпусна. Поседях така известно време, без никаква мисъл и дори без желание за такава. Чувствах се изморен, а денят едва започваше. От унеса ме изтръгна лек шум. Дали слънцето не се бе появило пак? Два пъти за един ден бе резултат, достоен за Гинес. Не че Гинес съществуваше. Огледах се и разбрах какво става. Тлъстите облаци, зад които се бе прибрало слънцето, бяха решили да се разтоварят. Само това ми липсваше, киселинен дъжд.

Никак не е приятен, кожата те сърби поне една седмица, а косата, ако изобщо остане на главата ти, придобива характера на блатно водорасло – мазна, зеленикава, рядка и миришеца на гадна тиня. Как се получава този ефект никой не може да обясни, а и на никой не му се занимава с изследване на подобни глупости. Учените, доколкото имаше такива, се занимаваха с далеч по-важни неща – синтезиране на горива, възстановяване на радиоефира и Интернет, отглеждане на растения, на първо място естествено културните и кафе, тютюн и лозя. Не че имаха някакъв успех. Всъщност като си помисля, то и учени нямаше. Надигнах се от пейката и поех към близките сгради, преди първите кисели капки да започнат да ни бомбардират. Хората масово се изнасяха кой накъдето види и в цялата тази суматоха имаше нещо комично.

Край мен припряно тичаха пласъори на опиум, трескаво заприбираха сергиите си амбулантните търговци, музиканти подмятаха инструментите си, а пасторите от сектата „Крайт се вижда“ тичаха пред пасторите си с вдигнати поли на кой знае как измислените си униформи, които повече приличаха на стари войнишки шинели. За минути площадът опустя. В този момент неуловимо, като слънчевите лъчи, в мен проблесна усещането, че съм изпуснал нещо в дома на Мърльо, че не съм забелязал нещо важно, или съм го забелязал, но не съм го осмислил. Някаква подробност или факт, които бяха важни. Не ми се връщаше обратно в апартамента му, а и това тревожно усещане, че нещо е минало покрай мене, без да го забележа, изчезна. Нямах много варианти за действие. Ако исках да науча нещо повече за проклетия ВИРТ, трябваше да отида на срещата, която Мърльо си беше уредил с Шебека или с негови хора пред хотел Хилтън.

От някогашната грозна сграда, приличаща на чифт кутии за обувки, наречена Хилтън, сега не бе останало почти нищо. Кутиите, които за известно време бяха най-люксовият хотел в София, се разпаднаха по време на срещата на върха преди двадесетина години, която по неясни причини се проведе в нашата столица. Тогава разбиранията за тероризъм се преобърнаха с главата надолу и всички схващания за действията, подбудите, причините и изпълнителите му вкупом станаха ненужни.

Него лято в Хилтън се бяха събрали ръководителите на държавите, в които бяха и хлябът, и ножът. Приличащият на кочан президент на САЩ, мазният му колега от Велика Британия, първият гей-президент на Франция, начумереният в желанието си да изглежда суров президент на Русия и още куп други глави, включително нашият хубавец – както се казва, барабар Петко с мъжете. Охраната беше по-жестоката от всякога, а

техниката и специалистите бяха повече, отколкото по време на Афганистанската война. Говореше се, че снабдили дори врабчетата и гаргите с камери, предаватели и миниатюрни датчици за контрол. И пиле не можеше да прехвъркне, защото пилетата също бяха вербувани.

На осемнадесети юни в деня на откриването на срещата по улиците на София имаше толкова полицаи и линейки, че човек можеше да си помисли (спомняйки си Илф и Петров), че хората тук се раждат единствено за да бъдат прегледани и след това арестувани. Може и в обратен ред. Откриването на срещата беше насрочено за десет часа. Три часа преди това всички журналисти, ТВ-оператори, гости, преводачи, фотографи, политици, натруфени дами и ординарци бяха прекарани през стаи, където ги събличаха чисто голи, дрехите и апаратурите им се проверяваха най-щателно, а самите тях оглеждаха извънредно подробно, включително зъби, нокти и всякакви тайни места, където човек можеше да навре пръчка динамит например. След това под зоркия поглед на охраната цялата тази тълпа стоя в отделна зала до десет часа. Тогава ги въведоха в централното фойе и ги наредиха, като изрично предупредиха, че който мръдне или започне да се разхожда насам-натам, да се чеше, да пъшка и да кашля, моментално ще бъде арестуван. Споменатите по-горе президенти на великите страни, заедно с още няколко други свои колеги от така наречените държави-сателити, се подредиха пред тълпата гости и търпеливо зачакаха церемонията, която трябваше да трае нито повече, нито по-малко от три минути, след което сяха да се оттеглят, за да мъдруват над съдбата на света.

Церемонията включваше поднасяне на цветя от седем момичета, кратко приветствие от нашия президент и една минута за снимки и усмивки. Когато момичетата, всички естествено внимателно подбрани и напълно проверени, влязоха в залата, хората, които и без това не смееха да гъкнат, съвсем утихнаха. Ако Афродита беше видяла отнякъде тези създания, сигурно щеше да почине от завист, а Хубавата Елена щеше да си оскубе косите, толкова красиви и чаровни бяха тези момичета, специално избрани от няколко страни и раси. Дори самите господари на света, подредили се като футболисти преди мач се загледаха в нимфите, които минаваха покрай тях. Не е за чудене, че и хубавецът от Франция за миг спря погледа си върху тях, не успял да устои на излъчването им.

Момичетата се събраха в кръг и вдигнаха ръце нагоре, образувайки с цветята в тях огромен букет. При това движение на ръцете прекрасните им гърди се изпънаха под тънките копринени ризки, чу се приятният, с нищо несравним нежен звук на скъсана коприна, невероятните форми

изскочиха навън и в залата се понесе лека въздишка. Дъртият коцкар от Германия се беше изпотил и нервно потриваше чело, а знойният брюнет от Апенините леко потрепваше, вперил поглед в тях.

И точно когато цялата зала, купът президенти и още половин свят пред телевизионните екрани бяха вперили очи в тези невероятни гърди, в тези неземни творения на природата, те взеха, че се взривиха, отнасяйки двадесетина президенти, двеста гости, още толкова охрана и служители, и хотел Хилтън със себе си. Оказа се, че прекрасните гърди, освен с баналния силикон са били подкрепени и с някакъв пластичен взрив, нещо като силикон, но с огромна разрушителна сила. Единственото утешение за жертвите беше, че са умрели от най-красивите цици на света.

Кой, как и защо беше наел тези прекрасни създания за умопомрачителната акция така и не стана ясно, защото три месеца след това светът вече се бе върнал триста години назад, петролът се беше превърнал в извара, вместо листа по дърветата растяха клечки, а хората бяха готови да им отрежат ръката за глътка кафе, стиска тютюн, или чаша вино. Но дори и на някой да му бяха притрябвали отрязани ръце, нямаше откъде да намери горните неща.

8

До мистериозната среща имаше половин ден и аз реших да се опитам да събера още информация. Отидох в кръчмата „При Глобо“. Там преди два дни разговарях с Мърльо и му дадох аванс, за да ми достави ВИРТ. По това време на деня тук беше почти празно. Няколко души седяха по масите и тихо си говореха. Ходенето на ресторант отдавна беше загубило онова социално и физиологическо значение, което имаше преди двадесетина години. Сервираха се главно няколко ястия: един вид картофи (растението, оцеляло след генната чума), в няколко еднакво безвкусни разновидности и куп също толкова безвкусни синтетични кашии на петролна основа. Алкохол почти нямаше. Заместваше го опиум във всякакви модификации.

Трансформацията с петрола донесе и едно удобство – лесно синтезиране на хранителни органични продукти от новото черно злато, което преди така лекомислено изгаряхме. Това извличане се оказа лесно и сякаш потвърди старото правило – всяко зло за добро. Този страховит алхимичен ураган, който прекрои света за няколко месеца, доказа и още нещо: че маркототевщината е атрибут не само на отделна личност, но и на цяла нация.

Две години преди петролните кладенци да заприличат на пресечено мляко, в черноморския шелф и в полетата на Южна Добруджа бяха открити големи находища на нефт, не просто големи, ами направо огромни. Толкова огромни, че ТЕХАСО предложиха да ги вземат на концесия срещу изплащане на външния ни дълг, който по това време не се събираше на екрана на дванадесетразряден калкулатор. ЛУКОЙЛ и две арабски компании пък предложиха същите условия, плюс още толкова безлихвен кредит, плюс кажи-речи безплатен бензин за населението, плюс още куп всякакви инвестиции. Японците не останаха по-назад и съвсем делово предложиха да ни построят нова столица безплатно, само и само да им дадем концесия за ползване на тези находища. Май бяха готови да ни построят и нова държава.

За кратко време България стана най-ухажваната страна в света, най-желаният партньор и най-вкусният залък на световната икономическа баница. Изглеждаше, че параноичната мечта на поколения българи, лелеяна по кръчми и политически форуми, крещяна в манифести и предизборни речи, мечта, изградена векове с балканско твърдоглавие и

разсипвана със славянска разточителност, мечтата за Велика България най-сетне ще се сбъдне. България щеше да стане богата и поради това уважавана, влиятелна и харесвана страна, страна, в която хората живеят достойно и щастливо, като в един нов златен век. Но не би. Петролните находища се сгромолясаха и единствената ни утеха сега е, че имаме поне евтин, почти неизчерпаем източник на храна.

В ресторанта „При Глобо“ сервираха основно такава храна, която беше отвратителна, миришеше лошо, имаше лош вид, но поне снабдяваше така наречения организъм с всякакви вещества, необходими за неговото функциониране. Седнах на една маса край прозореца и си поръчах чифт наденички, приготвени от тежки деривати на петрола и чиния маргарин. Почудих се дали да не взема една лека фракция, обявена като бира, но се отказах и си взех чаша вода. Погълнах храната бързо и почти насила. Всяко забавяне можеше да доведе да бунт на стомаха и връщане обратно в чинията. Приключих бързо с обяда, без да ми стане особено зле. Ако съберях малко воля, можех да запала и една синтетична цигара. Облегнах се на стола и се загледах през витрините в хората, които минаваха по улиците. Улових с крайчеца на окоото си силует, който мина покрай мене и като ме тупна по рамото, седна на масата ми.

– Ончо! – възкликнах аз.

– О, шефе – отвърна Ончо.

Не бях виждал Ончо повече от месец. Беше приятен едър арменец на неопределена възраст. Как пък ме видя тук!

– Как си, Ончо? – попитах го аз и най-накрая запалих от синтетичната гадост.

– Нормално – отвърна той. – В смисъл, че съм зле. От десет години чакам да умра, но изглежда са ме изтрили от списъците.

Ончо извади мръсна цигара марихуана и бавно я запали. Преди тридесетина години Оник Такводжиян беше известен икономист, консултант на няколко правителства и почетен член на куп университети. Беше написал повече статии и книги, отколкото нормален човек можеше да прочете за един живот. Най-известен обаче стана няколко години преди апокалипсиса с теорията си за неевклидовата или още квантова икономика.

Ончо смяташе, че съвременното икономическо състояние на света трудно може да се опише с класическите политикономически принципи. Така, както евклидовата геометрия – казваше той – е валидна и служи в определени области от живота, но във висшите науки е неприложима, така и икономиката на Смит, Рикардо, Маркс, Кейнс, Росту и всичките

им последователи не може да обясни съвременните икономически процеси, камо ли пък да ги управлява. Формулата „пари – стока – пари“ – патетично обясняваше професор Такводжиян на слисаните си слушатели – е толкова полезна, колкото Питагоровата теорема в геометрията на Лобачевски.

Съвременните икономически процеси според него стигаха квантовото си равнище, след което ставаха неуправляеми, нито предсказуеми. Прилагайки тези си идеи, той изведе принципи на неопределеност в икономиката. Базирайки се на тях, предсказа предстоящ хаос, който ще изведе икономиката от фазата ѝ на неопределеност и ще я върне в предсказуема фаза. Не може – твърдеше холеричният арменец пред слушателите си в Сорбоната – първите сто най-богати фирми в света да не произведат материални блага. Виртуалните им дейности влекат след себе си и виртуални богатства и някакъв измислен виртуален обществен продукт. Колкото повече се виртуализира икономиката, толкова повече тя навлиза в квантовото си, неевклидово състояние и става непредсказуема и неопределена.

Естествено го обяха за ексцентрик и модернист. Хората, които управляваха света, така или иначе почти не се вслушваха в гласовете на учените, а самите учени влязоха в дълбоки теоретични спорове. Докато светът най-накрая излезе от квантовото си ниво и си стана прост и предсказуем. Навремето теорията му доста ме впечатли, тя донякъде обясняваше процесите, които настъпиха в човешката цивилизация, но имаше един основен недостатък – не казваше какво трябва да се прави. Затова я беше кръстил Квантова икономика.

– С какво се занимаваш? – попитах аз Ончо.

– Нали ти казах – ухили се той. – Чакам да ме приберат.

– Чакането не е занимание – отвърнах аз. – Не се ли занимаваш вече с икономика? Още ли сме квантирани?

Ончо малко се оживи.

– Знаеш ли – каза той, – колкото и да ти е чудно, май минавам в лагера на моите противници.

– !?!

– Съвременната икономика е сто пъти по-непредсказуема от предишната. Ние не трябва да съществуваме, погледнато реално, обективно и научно. Помисли само: не произвеждаме нищо, не потребяваме почти нищо и не развиваме никакви науки. Какво ще кажеш за такова общество? Не би трябвало да съществува, нали? Ама ние съществуваме.

Ончо страстно дръпна от цигарата. Кълба мазен сладникав дим

плъзнаха по масата. Обичаше да философства. В крайна сметка, нали това бе правил цял живот. Измисляше разни идеи, хипотези, теории, върху които после хиляди други умници спореха дали са верни или не. Като се замисли човек, сега това нямаше никакво значение Дори и теорията на Ончо за квантовата икономика да беше вярна, в момента тя никак не ни грееше. Точно толкова, колкото и ако беше грешна.

– Ончо – попитах го аз, – на теб Витоша харесва ли ти?

Старият арменец ме погледна с изненада.

– Витоша ли? Не знам. Какво да ми харесва. Отровна като всичко друго.

Намести се шумно на стола и пак изпусна мазния пушек.

– Просто те питам – казах аз и станах да си вървя. През прозореца се виждаше парче от планината – сиво и далечно.

Наместих стола и преди да си взема довиждане с Ончо, го попитах:

– Чувал ли си за ВИРТ?

– Да – отвърна той без да се замисля, – Никлаус Вирт, бащата на един от програмните езици. За какво ти е потрябвал?

Малко се обърках. Не бях чувал за този Вирт.

– Какво е правил?

– Нищо особено. Създал е един от първите алгоритмични езици, който става основа за развитието им.

Ончо развълнувано се надигна от стола.

– Знаеш ли, че този период съвпада с първоначалното навлизане на световната икономика в квантово състояние. Да. Търсенето на начини за математическо описание на сложни процеси всъщност е началото на това квантиране. Боже господи, как не съм се сетил за това?

Ончо извади смачкан бележник и започна трескаво да записва нещо в него.

– Чао, Ончо – казах му аз, но той не ме чу.

Така сме се квантирвали, че вече не знаем кое е хубаво и кое лошо, дали сме живи или не сме. Оставих го надвесен над смачкания бележник, ухапал мазната цигара с упойващ аромат и тръгнах към Хилтън. На излизане от „При Глобо“ се обърнах и през прозореца погледнах за последен път Ончо. И както го гледах през мръсния прозорец, свит и стиснал молива, се сетих какво ме човъркаше в апартамента на Мърльо. Застинах за миг, за да не изчезне просветлението и да се разсее като дима от цигарата на Ончо. Сетих се какво бях пропуснал в случая с този нещастник. Беше нещо просто и може би нямаше никакво отношение към мен и моите проблеми, но бях длъжен да проверя, още повече, че до

срещата в Хилтън имаше много време.

Запътих се към сградата на Първо (и единствено) софийско управление на полицията. Началник беше дебелият Матей. Дебелият Матей беше не просто дебел, а огромен. Невероятно корумпиран, груб и циничен, той притежаваше и огромна физическа сила. От него се страхуваха и подчинените му, и бандитите. Досега се бяха опитвали да го убият поне десетина пъти. Всички опити завършваха с куп трупове, между които обаче липсваше неговият. Матей не подбираше средства, за да остане във властта. Купуваше политици и сам се продаваше. Пазареше се с бандюгите като на селски пазар, но и се биеше с тях, когато му противоречаха. Най-интересното бе, че в ценностната система на този мошеник и главорез аз заемах видно място. Бих го нарекъл лично и дори достойно. По незнани причини Матей се грижеше за мен и се отнасяше винаги с внимание и уважение, което понякога малко ме притесняваше и дори плашеше.

Вярно, че някога, преди тридесет години ходехме заедно с оръжие в ръка по разни умиротворителни акции на ООН. Всъщност под егидата на ООН, но зад тях фактически стояха Микроген. Микроген, или МГ, беше най-богатата компания в света. Не просто най-богатата, а най-влиятелната, най-могъщата и най-безкомпромисната. Тя беше продукт и собственост на един друг могъщ монополист – Майкрософт. Причината точно Майкрософт да породи Микроген, а не някоя от другите световни икономически акули, бе една единствена и много проста. Майкрософт беше лидер и ненадминат специалист по борба с нелегалните интелектуални продукти. Нито една полиция по земята, нито ЦРУ, нито КГБ, нито прехвалените израелски и английски служби, нито пипалата на Камората, Триадата, японската и руската мафия, нито агентите на музикалните и филмовите компании можеха да се похвалят с полицейския апарат, с мрежата от доносници и специалните служби, които Майкрософт беше отгледал и разстлал по света. В сравнение с тази мрежа за контрол (естествено и наказание) над ползването на интелектуалните продукти на Майкрософт, всичко останало, което беше създадо човечеството като тайни служби от времето на египетските жреци до днес, беше като детска игра. Стигна се дори дотам, че делата по лицензионните нарушения на продуктите на Майкрософт бяха станали повече от всички други граждански дела, взети заедно. Цели съдилища, армии от адвокати и куп

полицейски бригади се занимаваха само и единствено с Майкрософт и нарушителите на правата му. Микроген директно прекопира схемата за тотален контрол и полицейски надзор, които вече десетки години упражняваше Майкрософт.

Само че в случая ставаше въпрос за нещо много по-важно. Първият продукт на Микроген бе генно стабилизирани ориз. Оризът беше действително чудо на генетиката и човешкото развитие. Издръжлив на всички познати болести, нападащи това нежно растение, отблъскващ вредителите чрез модифицираната си външна обвивка, издръжлив на студ, жегата, суша и природни стихии, този продукт на Микроген сякаш щеше да реши колосалния проблем на Земята – глада. Микроген започнаха да продават продукта си на висока цена, предвид почти сто процентната събираемост на реколтата. Естествено, имаше пазар. Още по-естествено беше, че получи страхотно разпространение по света. И тогава Микроген нанесе удара си. Измислиха лицензна годишна такса за ползване правото на всеки фермер или държава да сее от нейния продукт – Ориз-Г, както го наричаха. Лицензите бяха непосилни, като се има предвид, че Микроген започнаха да пускат всяка година нови и нови генно модифицирани култури, включително и нови версии на Ориз-Г. Много държави и фермери се отказаха от ползването им, а много ги ползваха нелегално. Тогава в действие се включи апаратът на Майкрософт и започна едно велико дебнене, следене и съдене.

Драмата стана пълна, когато обикновените култури, тези, с които човечеството се беше изхранвало хилядолетия наред, изведнъж започнаха да мутират и загиват. Говореше се, че пръст, при това среден, имал Микроген, защото разпространил бактерии, унищожавачи всички други видове ориз, освен Ориз-Г. Някаква плаха световна организация се опита да разплете случая, но кълбото се обърка още повече. Хилядите дела, които бяха заведени срещу Микроген, не стигнаха до никаква развързка, обикновените земеделски култури загиваха и хора и цели държави се принуждаваха да отглеждат продуктите на Микроген, повечето от тях естествено нелегално. Печалбите на монополиста станаха толкова големи, че наложиха дори в Съвета за сигурност към ООН да се приемат резолюции срещу държави, които ползват и поощряват използването на пиратски – каква дума само! – селскостопански култури. Колкото и да е чудно, Микроген се наложиха и в международното право, осигурявайки на нарушителите жестоки санкции, парични глоби, ембарго, включително и военна намеса в особено нахалните държави, които вместо да оставят народа си да пукне от глад, отглеждаха и консумираха пиратски

видове Ориз-Г, Боб-Г и Леща-Г.

Както казваше преди двеста години един братат всезнайко, господстващите в икономиката господстват и в правото. Когато по света почти не остана културно растение, което да не е под опеката на Микроген и Микроген беше властелинът на света, всичко се срива. Гените на суперрастенията на Микроген полудяха и за няколко месеца буквално се стопиха като тънки восъчни свещи в стар параклис. Хаосът беше толкова голям, че никой не успя да поиска сметка от хората, стоящи зад името Микроген, нито да разбере защо всъщност е станало така.

Точно в този период, когато Микроген беше господарят на света и чрез ООН налагаше волята си, ние с Матей работехме в един техен клон за следене на нарушенията в централна Азия. Ходехме като пъдари сред селяните и налагахме закона. Това се наричаше операция по опазване на интелектуалната собственост. Тези операции си граничеха с военни действия, но то и международното право се бе превърнало във военно право.

В една такава операция някъде по чукарите на Пакистан, които още тогава изглеждаха така, както изглежда сега Витоша, му спасих живота. В това нямаше нищо героично, нито велико. Спасяването на живот се беше превърнало в рутинно занимание из тези лунни пейзажи и никой не обръщаше особено внимание на такова събитие. Нито спасеният, нито спасителят. Защото неспасяванията бяха много по-чести. Матей, който тогава не беше дебелият, обаче обърна внимание на тази случка. Полужив, с камъни в устата вместо зъби, ме стисна за яката и ме дръпна към себе си. От устата му вонеше на кръв и повръщано, ушите му липсваха, а вместо коса имаше кървава маса.

– Слушай, копеле – изфъфли той, – ако си искал да имаш роб, вече го имаш. Твой съм, когато, където, и както и да ти потрябвам.

И наистина, тридесет години този човек, издигнал се до най-влиятелната длъжност в държавата и покрил се със злокобна слава, не ме оставяше. Търсеше ме, уреждаше ми работа, предлагаше ми пари и постове. Когато, макар и рядко, се забърквах в някоя каша, ме спасяваше. Веднъж в годината ме канеше на гости. Напиваше се юнашки и все това повтаряше:

– Роб съм ти, копеле, роб.

Въпреки тази „робска“ преданост, аз не обичах да го търся за мощ и почти не го търсех. Сега ми се налагаше.

Софийското управление, първо и единствено, се намираше в сравнително нова сграда. На входа стоеше дежурен – младо момче със

зареян мътен поглед. Явно едва удържаше на наркогледа. Можех да го разбера. Казах му кой съм и закъде съм се запътил и след две минути бях в кабинета на дебелия Матей. Той седеше зад бюрото си огромен и страшен. Не си бе правил труда да заличава белезите от умиротворителните операции по лицето си и сега то изглеждаше почти същото, както преди тридесет години в Пакистан. Само зъби си беше сложил. Като ме видя, изсумтя. Това за Матей беше признак на доволство. Понякога си мисля, че сигурно е луд, щом намира нещо интересно в мен. То бива благодарност, ама тридесет години благодарност си е чиста лудост.

– Не си спомням в последните десет години да си идвал при мен без покана – каза той. – Ако не е нещо важно, можеш да се измиташ и да дойдеш довечера у нас.

Не му обърнах внимание. Матей беше груб, прям и откровен. Независимо дали ставаше въпрос за власт, пари или жени. Така говореше и с приятелите си.

– Е, ако черпиш една цигара, може и да ти кажа – отвърнах аз.

Матей се пресегна и бутна към мен масивна стара кутия, вероятно пълна с истински цигари.

– Взимай – ухили се той. – Имам страхотна работа за теб. След две седмици пристига един арабски големец. Официална охрана естествено ще има. Трябва му обаче и скрита охрана. Такава, която не се набива на очи, не шумоли, не се пречка в краката и не се бие с журналистите. Точно за теб. Ако не ти се занимава с него, мога да ти уредя и друго. Искаш ли да си охрана на разкопките на складовете в Илиянци? Има място и за наблюдател в санитарната зона в Княжево.

Изкуших се да запаля от цигарите, но се въздържах. Нищо не ми трябваше от Матей, освен малко информация. Съвсем малко информация по случая с Мърльо. Той видя, че се замислям и ме подкани.

– Ако това те интересува, обади се. Сега казвай какво искаш.

Отворих уста да го попитам за Мърльо и я затворих. Някаква тънка струна звънна в мен, някакъв presentiment, който ме накара да се откажа от въпроси за Мърльо. Защо не попитах дебелия Матей, страховития шеф на Софийската полиция, така и не мога да обясня. Някаква опасност ли усетих, някаква беда ли, но не го попитах нищо. Само че Матей не случайно бе станал шеф на полицията. При него явно също дрънна някаква струна, защото ме загледа втренчено, сякаш усещайки, че нещо се мъча да скрия, нещо, което допреди секунди съм бил готов да изпея. Трябваше бързо да решавам, защото Матей ми е роб, ама не искам да ставам подозрителен на главния полицай в София.

– Абе – безгрижно започнах аз, с което станах още по-подозрителен, – имам една поръчка за нещо, което е най-малкото странно. Ти чувал ли си за ВИРТ?

Матей продължаваше да е нащрек, но малко се отпусна.

– Може и да съм чувал – измърмори той.

– Трябва ми този ВИРТ, или малко от него, ако е насипен. Аз така и не разбрах какво е. Наркотик ли е? Храна ли е? Оръжие ли е?

Матей премина в друго състояние. Започна да се ядосва. Това ставаше, когато нямаше информация за нещо.

– Разкажи какво си открил – глухо каза той.

– Нали ти казвам, нищо. Единствената информация е, че в София някъде има ВИРТ. Но кой го има и за какво служи не знам.

Този път скрих цялата истина. Реших, че е по-добре да не знае за Бебо Шебека и човека от Симеоново.

– Кой ти го поръча?

Тук нямаше какво да крия. Така или иначе щеше да разбере кой ми плаща.

– Някакъв руснак. Богат е. Пътува често до България и носи стока. И той не знае какво точно е ВИРТ, или не иска да ми каже. Обаче плаща добре.

– Колко дава?

– Колкото му кажа. Поне така ми каза. Намери ми ВИРТ и потом искам всичко. Нали ти казвам, богат е.

– Добре – надигна се Матей, – ще ти помогна. Делим на две.

Понякога се чудя колко е практичен. Предложението му беше от тези, на които не можеш да откажеш. Свих рамене в отговор.

– Ще видя какво мога да открия – продължи той, – а ти, ако откриеш нещо, веднага ми се обади. Не прави нищо на своя глава. Чу ли?

Погледът му беше тежък и изпитателен. Добре че го познавах от години, та не се стреснах особено. От друга страна, не го и лъжех много. Освен мъглявата информация от Мърльо за Шебека и човека от Симеоново, няха никакви други сведения за вирта. Съвестта ми беше горедолу чиста пред моя роб дебеля Матей. Пригответх се да си ходя. Внезапно поради някаква глупава приумица го попитах:

– Ти харесваш ли Витоша?

В първия момент сякаш не ме чу, или не разбра какво го питам. Гледаше ме безизразно и мрачно. После се усети.

– Витоша ли? Защо питаш? – усетих в гласа му някаква заплаха.

– Просто така – абсолютно искрено му отвърнах аз.

– Знаеш ли къде съм роден? – дрезгаво попита Матей.

– Не – смутено отговорих аз, усещайки, че въпросът ми го е засегнал по някакъв начин.

– В Рударци. Гората стигаше до стаята ми, лятно време катериците влизаха през прозореца и ядяха закуската ми. Зимата тичах гол до кръста до Живата вода и там виках с пълни сили. Катерех се до Камен дел, без да използвам ръцете си. Обикалял съм планината за двадесет и четири часа. Пускал съм се на една ска от Черни връх до Княжево. Витоша беше като част от тялото ми. Част, на която не обръщаш много-много внимание. Знаеш, че съществува и толкова. Като коса или уши например – Матей се потупа с едната ръка по голата си скалпирана глава, която имаше цвят на стара турска керемиди, а с другата се погали отстрани, там, където трябваше да има уши, а не спаружени дребни късчета кожа.

– Това харесва ли ти? – попита той и ме заби два метра в земята. Откъде да знам, че дебелят е израснал край Витоша и трябва ли да знам всичко?

– Довиждане – изломтих аз и отворих вратата, – ще се чуем.

– И ако разбереш нещо, веднага се обади – настигна ме гласът му. – Не прави нищо сам, защото ще ти откъсна топките и ще накарам да ги забодат на Черни връх.

Ако намериш кой да отиде дотам – рекох си аз и затворих вратата след себе си. Вместо да получа информацията, която ме интересуваше, се сдобих с неочакван партньор.

Излязох от полицейското управление в не особено бодро настроение. Нищо не бях открил, единственият човек, който знаеше нещо, беше мъртъв, а тези, които се надявах да ми помогнат, като Ага Хан и Дебелия Матей, не само че не ме просветлиха, ами направо ме объркаха. Реших да се прибера вкъщи. Беше ясно, че ще ходя на среща с Шебека и по-добре да си почина. Историята с Мърльо продължаваше да ме тревожи. Имаше нещо неизяснено в смъртта му. Вътрешният глас не ми разреши да попитам Матей за него. Трябваше сам да получа информация. Прибрах се уморен и от вратата направо се строполих на дивана. Чудех се дали да не обърна чаша водка, но се отказах. Нито водката беше водка, нито ми се пиеше особено. Полежах така около половин час, като си мислех за Мърльо и от време на време за Матей, за катерици и ски. Не можех да си представя как човек може да се спусне на една ска от Черни връх до Княжево. Може пък само да се хвалеше. Що да не се хвали? Така и така няма как да се провери. Дори и да се намери някой мутант, който да изкачи Черни връх, сняг по никои начин не може да се намери. Да не говорим, че Княжево е мъртва зона и няма как да стигнеш до него. Жив. Заспах. Събудих се след около час. Имах някаква яснота какво трябва да правя. Станах, залепих нос о прозореца и загледах отровносният планина. След това взех телефона и набрах номера на полицията.

– Дежурният слуша.

– Добър ден – запремясках думите аз като някой стогодишен дядка, за каквото исках да мина. – Обаждам се от улица Бузлуджа. Блок 14. Съседът над нас се утрепа. Обеси се. Дали ви се обадиха вече?

– Откъде каза? – отегчено попита дежурният.

– Улица Бузлуджа, блок 14 – стриктно отговори дядката. – Апартаментът на десетия етаж вдясно.

– Закъснял си, приятел – ехидно каза дежурният, – обадили са се още в десет часа. Сега е пет.

– А – изненада се старчето. – Ами що не идват да го приберат? Ще се вмирише.

– Отваряй си очите – ядоса се дежурният. – Пратили сме кола отдавна. Няма теб да чакаме.

Затворих телефона. Мърльо се беше обесил през нощта или сутринта. Кой тогава беше позвънил на полицията? Кой, като Мърльо живееше

по-самотен и от господ. Ето това трябваше да разбере, а междувременно да открие този ВИРТ.

Излязох към седем часа. Мърльо беше написал, че има среща с Шебека в дванадесет, но аз исках да съм там по-рано. Хем да огледам наоколо, хем да се придвижа по светло. Пространството пред Хилтън беше огромно бунище. Самият хотел, полусрутен и запустял отдавна, беше станал сборно място на всякаква измет и нощни твари. В някои от запазените помещения бяха направени заведения, повечето отвратително мръсни и опасни. В тях се предлагаше всичко, което човешкият ум беше изобретил като наркотик. Тълпи влизаха и излизаха с празни погледи и олигавени физиономии.

Точно пред някогашния параден вход от парчетата на хотела беше изградено едно заведение, което носеше фамозното име „Велика България“. В него се събираха хора от всякакъв калибър и прекарваха нощта в мрачни запои. Навсякъде по стените бяха наредени празни шишета от всевъзможен алкохол, който някога се беше произвеждал по света. Шишета от вино, масивни бутилки от шампанско, квадратите на Johnie Wolker, елегантни стъкленици от френски коняци, дългунестата МЕТАХА и стотици други бутилки от всякакъв вид ракии, водки, саке, текила, ром, бренди, джин, узо, мартини, патейрос и всичко, което човечеството беше измислило като алкохолен продукт. Както казваше собственикът на „Велика България“ – Доктора, бивш професор по куп науки и върл националист, – успоредно с цефализацията на човека се е развивала и дестилацията. Колкото повече се е усъвършенствал мозъкът и централната нервна система, толкова по-фини и по-многобройни са ставали методите за дестилация на алкохол. Така изложената колекция от древни съдове сякаш помагаше на клиентите, които се наливаха единствено и само с отвратителен цвеклов спирт, да постигнат някаква достоверност в пианството. Макар че, както казваше същият този Доктор – понякога предпочитам да изям едно лайно, вместо да се напивам – пак ще ми е гадно в устата и пак ще повръщам.

Влязох във „Велика България“, за да изчакам срещата с Шебека. Преди това огледах колоните в разрушения Хилтън, където трябваше да се срещнем. Много неприятно място. Колоните бяха на открито, а в същото време от всички страни ги обграждаха порутени коридори, разрушени стени, алчни тъмни подземия, водещи незнайно къде. Край тези колони се чувствах беззащитен. Нито знаех къде мога да се скрия, нито

накъде евентуално да избягам, нито откъде могат да дойдат неприятностите. А че срещата ми с Шебека щеше да е низ от неприятности, не се и съмнявах. Обиколих няколко пъти около колоните, отбелязах една удобна за прикритие полусрутена стена, зад която започваше тъмен и вонящ коридор, опитах да се покатеря до един трегер, зад който ми се стори, че има прозорец и, след като се ожулих порядъчно, проклинайки всичко, излязох от колоните и се упътих към „Велика България“.

Имах два часа на разположение. Трябваше да вечерям и да помисля. Заведението беше пълно. Народът се наливаше с етилов алкохол, тъпчеше се с мутирала картофи с маргарин и хич не му пукаше. Не бях гладен. Не ми се и пиеше. Не вървеше обаче да стърча на бара, без нищо да правя. Изкушавах се с пачките, които тежаха в джоба ми, отредени за ВИРТ, да си поръчам една по-фина картофена водка. Отказах се все пак. В единия край на заведението се бяха събрали десетина души. Приблизих се бавно. Както обикновено, Доктора беше събрал около себе си слушатели и пробваше красноречието си върху тях. Познавах някои от присъстващите. Редовни посетители на „Велика България“ и постоянни участници в кръчмарските дискусии. Седнах на един стол в ъгъла и се заслушах. Доктора беше висок и слаб, изключително темпераментен и ужасно гръмогласен. Доколкото си спомням, беше участвал в някакви правителства преди тридесетина години като експерт по какво ли не.

– Всичко, което стана в последните тридесет години, е закономерно – горещеше се той и слабото му лице се обливаше в червенина. – Ние натрупахме познания, които не успяхме да осмислим. Всичко, което бяхме успели да изградим като научни парадигми и морални норми, се срина.

– Научните парадигми, да – обади се дребен мургав мъж с оредяла коса – най-малкото, защото наука в момента почти няма. А и тези, които мислят, че са учени, по никой начин не могат да обяснят какво става и защо става. Но моралните норми, които са изградени през хилядолетията, не са се променили. Това, че не се спазват, не значи, че не са верни.

Доктора почервеня още повече:

– Човечеството се променя като цялостна система и заедно с нея се променя и цялата надстройка. Това, че ти не го виждаш, не значи, че моралът не се е променил. Но аз друго искам да ви кажа – Доктора спря за секунда и отпи юнашка глътка от чашата пред себе си. Със сигурност не пиеше вода. – Забележете, че човечеството успя да промени физическата структура на пространството. Електромагнитните вълни вече не се разпространяват по законите, които бяхме извели. Гравитацията май не

се съобразява с нашите учебници и формулите, по които работехме, да не говорим за светлината, звуковите вълни и химическите процеси. Това е сламката, за която трябва да се хванем. Ние променихме фундаментални закони. Наистина несъзнателно, след безогледно експлоатиране на планетните ресурси и никакво внимание към ноосферата. Кажете ми друг жив организъм, населявал някога нашата планета, да е успял да промени по някакъв начин физическата структура на пространството? Да не би динозаврите да са накарали електромагнитните вълни да се движат по различен от известния ни доскоро начин, или мамутите? Не са го сторили и делфините, нито кучетата, нито маймуните. Значи, можем да се опитаме да направим целенасочено това, което сме направили погрешка. Защото по някакъв начин ние успяхме да променим нашата планета за няколко месеца. Така, както дивакът, запалил някога случайно огън и изпепелил гора, се е чудил и вайкал, така и ние сега. Чудим се и се вайкаме над изпепелената гора. Трябва да разберем кое копче сме натиснали и кой лост сме дръпнали.

След тази продължителна лекция Доктора, явно уморен, обърна чашата до дъно. Чудно е как от всички полезни и култивирани с толкова труд растения се запазиха най-устойчиво картофите и захарното цвекло. Мисля, че причината е една-единствена – да си правим алкохол. Без него сме загинали. Ето за това ми се иска някой ден да изнесе лекция Доктора. Облегнах се на стола и притворих очи. Сякаш от някакъв далечен бряг до мен достигаха гласовете на Доктора и компанията. Спореха, надвикваха се, някой ядно тропаше по масата и настояваше за тишина. Тишината обаче и тя като мен май беше затворила очи и отсъстваше от масата за дискусии. Тези хора бяха преживяли едни ужасни години, живееха в не по-малко ужасно време и, което е най-неприятното, не виждаха никаква утеха в бъдещето. Колективният архетип този път не можеше да намери символите, за които като за спасителна клонка да се хванат. Доктора освен експерт по всичко и участник в поне три правителства, беше и специалист по митовете. Сега – казваше той – митове няма. Забелязвате ли, че липсват всякакви измислени истории, фолклорни разкази и митологични символи? Целият ни Аз е обърнат към миналото, понеже настоящето е неясно, поради причина на несъществуващото бъдеще. Митовете възникват, когато обществото има развитие, когато настоящето му проектира миналото в бъдещето. И когато там, в това бъдеще, макар и за миг в колективното несъзнателно се мерне някаква проекция, колкото и мъглива да е тя, това се приема за знак, че бъдещето съществува. Бъдеще извън рамките на биологичната индивидуалност,

ноосферично бъдеще. Сега, колкото и да се напругаме, никаква сянка от това бъдеще не се вижда. Поспорих тогава с него, не защото съм някакъв оптимист, а защото все пак силно се съмнявах в тезата за липса на бъдеще. Иначе фактите бяха такива. Обикновеният, уличен фолклор изчезна, нямаше вицове, не се пишеха стихове и песни, да не говорим за кино и театър. Колко ли от тези хора, които сега, замаяни от цвекловия спирт и наркотиците, получили някакво интелектуално удоволствие от споровете край масата, щяха да доживеят до следващата година? Колко ли от тях щяха да потърсят проекцията на бъдещето?

Отворих очи и бавно станах. Нито ми се търсеше проекция, нито ми се говореше. Имах намерение да доживея до следващата година. За тази цел ми трябваше ВИРТ.

12

Подпрях се на колоната, запалих гадна цигара и зачаках. Ама и аз съм един Марлоу. Малко след дванадесет се появи някаква сянка. Приближи се до мен и замръзна. Нищо не казах. Ако искаха да ме очистят, досега да са го направили. Стоях и чаках. В тъмното не различавах добре силуета. Прецених само, че е здравеняк и се движи доста пъргаво. След минута силуетът се размърда.

– Кой си? – без церемонии попита той.

– Приятел съм на Мърльо. Имаше среща с Бебо, ама не може да дойде. Аз съм тук вместо него.

– Като си вместо него, казвай какво искаш.

– Ти ли си Бебо?

Сянката изчезна и се появи от другата ми страна. Миришеше на кисело. Дано да не е лапнал „Мини Молотов“.

Отвратително и неспортсменско изобретение на висшата химия, „Мини Молотов“ беше някакъв вид дъвка, която в устата не беше нищо особено. Изплюеше ли се обаче, от съприкосновението с въздуха, при висока скорост и при контакт с кожата на лицето се превръщаше в нещо като напалм. В близък бой беше особено ефикасна и човек често можеше да види по улиците млади гангстери, които вместо да се млатят с юмруци както е било от времето на Омир до наши дни, се плюят усилено и с гъвкави, неестествени движения избягват летящия напалм.

– Попитах те какво искаш? – стори ми се, че сянката запремлясква дъвка. Ако ме наплюе от това разстояние, ще превърне лицето ми на пихтия. Вдигнах ръка уж да изтрия челото си. Всъщност исках донякъде да се предпазя. Все пак имах друга ръка, но не и друго лице.

– Мърльо има уговорка с Бебо – твърдо казах аз.

– Бебо го няма – каза сянката. – Я да видим какво носиш.

При тези думи се появи изневиделица пред мен и в ръката му се мярна елегантен невронен нож. Реагирах моментално. Забих коляно с всичка сила в слабините му. Може би се изсилих малко повече, отколкото трябваше. И най-големият бабаит не може да издържи като го сръгаш в чатала. Сянката изсумтя и се свлече на земята. Докато падаше, за всеки случай му забих един юмрук под лъжичката, след това го преметнах настрани и се стоварих отгоре, като натиснах главата му надолу, за да не ме наплюе, ако е лапнал „Мини Молотов“. Спотаих се върху

гъгнешата сянка и се ослушах. Дали беше сам? И кой беше всъщност?

– Можеш да му строшиш врата – каза великодушно някой и върху мен се разля лъчът на мощен прожектор.

Примижах и се прикрих с длан. Станах бавно. Сянката, която така и не успях да разгледам добре, запълзя далеч от мен. Сигурно следващите няколко дни нямаше да може да ходи нормално. Прожекторът беше мощен, цяло състояние в днешно време. Не обичах да съм в центъра на вниманието, под лъчите на прожекторите, но в случая няхах избор. Лъчът не помръдваше от лицето ми.

– Къде е Мърльо? – попита гласът. Дали беше Бебо Шебека?

– Мъртъв е – казах аз. – Обесил се е сутринта в дома си.

– Най-умната постъпка, която е правил – констатира Бебо. – Ти какво искаш?

Учудих се. Мърльо не беше ли му казал какво търси, или срещата беше за съвсем други, някакви си техни мърльовски неща? Реших да играя открито или почти открито:

– Мърльо ми каза, че имаш нещо, което ми трябва. Ако е вярно, ще се спазарим.

– И кое е то?

– ВИРТ.

Лъчът на прожекторът заигра. За момент се отклони от мен, чу се някакво раздвижване и след миг пред мен се появи някакъв човек. Не успях да го разгледам добре, защото отново заби лъча директно в очите ми.

– Я повтори! – изсъска той.

– Що не го свалиш този фенер – помъчих се да го успокоя аз – виждаш, че съм сам, нямам оръжие. Ако искаш да търгуваме, казвай. На мен ми трябва ВИРТ.

– Това ли ти трябва? – саркастично се изхили Бебо.

– Имам пари – казах аз.

Лъчът отново подскочи и за част от секундата видях, че около мен има няколко души. Нямаше как да ги сръгам едновременно в чатала, ако се наложеше. Изглежда с нещо бях подразнил Бебо, защото той се приближи до мен и се разкрепя:

– Пари ли? Ти нямаш пари. Аз имам пари. Разбра ли? Аз. Ако искам, ще ти взема всичко, без да те питам и без да се пазаря. След това мога да те гръмна, да те намуша или да те обеса. Може и всичко наведнъж.

Устата му миришеше на кисело. Така мирише новият наркотик –

смес от хашиш и някаква производна на петрола. Като нищо можеше да ме гръмне. Спомних си какво каза Ага Хан за него. Опитах се да кажа нещо успокоително, макар че при типове като него никаква психология не вирее.

– Прав си – миролюбиво казах аз. – Просто си мисля, че ако искаш, може да направим някоя сделка. На един човек му трябва ВИРТ и дава доста пари за това удоволствие. Мърльо спомена, че може би имаш.

– Слушай, глупако – киселият дъх ме блъсна в лицето, – само не се прави, че нищо не знаеш, защото ще те накарам да те изкъпят в Перловец. Къде е ВИРТ-а?

Признавам, че ако в този момент беше казал, че е господ, нямаше да се учудя толкова.

– Как къде? – абсолютно искрено и слисано попитах аз.

Бебо изглежда усети слисването ми и на свой ред се смути. За секунда. После пак стана агресивен.

– Абе ти идиот ли си? – изхърка той и закръжи около мен.

На отблясъците от прожектора различих десетина души. Ако някак успееш да се измъкна от тази каша, щях да съм герой. Ако не – антигерой. Мъртъв обаче. Бебо продължаваше да обикаля около мен. Пристъпваше плавно като тигрите едно време в зоологическата градина. Докато се мъчех да следя движенията му, някои от неговите хора се приближиха тихо до мен и в един миг двама от тях заедно с Бебо ми скочиха. Притиснаха ме отзад с маса около стотина килограма, а Бебо се озова отпред, размахал невронен нож. Лъчът на прожектора осветяваше този път неговото лице. Това не предвещаваше нищо добро. Типично поведение на маниак. Изпитваше удоволствие, като екхибиционист, да показва лицето си. Разбира се, не пред всеки и не кога да е, а само пред жертвата си.

– Питам за последно – бавно, с явно заучена дикция каза Бебо. – Къде е ВИРТ-а? Ако ми кажеш, ще умреш веднага, ако не, само ще докосна с ножа гръбнака ти. След това знаеш какво ще стане.

– Наистина не знам – успях да изграча аз под огромната ръка, която беше обвила врата ми.

– Не лъжи – истерично извика Бебо, и от устата му се разлетяха слюнки. – Мразя да ме лъжат. Мърльо открадна ВИРТ-а. Излъга ме, че уж знаел как се ползва. Повярвах му. След това лигавата му твар се измъкна и отнесе ВИРТ-а. После каза, че искал да преговаря. Аз не преговарям.

Съвсем се обърках.

– Мърльо се обеси – каза аз, окончателно изгубил представа какво става. – Аз нищо не знам. Видях само бележка, че има среща с тебе. Нищо друго не ми е казал.

– Добре – подозрително спокойно каза Бебо. – Вярвам ти. Затова ще умреш бързо.

– Чакай – извиках аз и ни в клин ни в ръкав го попитах: – Пробва ли ВИРТ-а?

– Не. Не успях – каза Бебо и вдигна невронния нож. – Но знам още кой има ВИРТ. Мисля да го пробвам все пак.

– Кой? – идиотски попитах аз. Пред ножа едва ли можех да се държа по-идиотски. Не се опитах да се освободя, да го убедя някакси. Какво значение щеше да има отговорът му, ако след миг бях мъртъв.

Бебо приближи ножа до гърлото ми. В следващия миг се чу лек пукот и ръката му от китката нагоре отхвъркна, заедно с ножа. Лицето ми се потопа във фонтана от кръв, бликнал срещу мен. Чуха се още няколко пукота. Ръката, която ме стискаше през гърлото, се отпусна и туловището зад мен се свлече с въздишка. Отнякъде наизскачаха пъргави сенки и се понесоха на всички страни. Бебо се бе свлякъл на земята и стискаше чуканчето, което преди секунди беше хубава дясна ръка. Надвесих се над него, като преди това изгасих прожектора, който се търкаляше край нас.

– Кой друг има ВИРТ? – изсумтях в ухото му.

Цяло чудо бе, че ме чу:

– Измъкни ме от тук. Само ме измъкни. – От устата му вече не миришеше на кисело, а на сладниково. Миризмата на кръвта.

– Кажи ми кой има ВИРТ и ще те измъкна. Иначе ще пукнеш тук в собствената си кръв.

– Измъкни ме, измъкни ме... – гласът му ставаше все по-слаб.

– Първо кажи къде има ВИРТ – коравосърдечно настоях аз.

– Ела – изнемощяло каза той.

Приближих ухото си до устата му, с надежда да чуя някакво име. Може би Бебо щеше да ми каже. Може би щеше да ме излъже, да измисли някой, само и само да се спаси. Не успя обаче нищо да направи. Вместо име в ухото ми влезе гейзер от кръв и слюнка. Отстрани на врата му щръкна къс десантен нож и над мен се надвеси огромен силует. На слабата светлина различих абсолютно плешива глава и някакви топки кожа, вместо уши. Дебелия Матей ме вдигна с една ръка и като ме опипа внимателно да не би да съм потрошен, ме пусна.

– Ти пък какво правиш тук? – изгъргорих аз, плюейки сладникавата

кръв на Бебо.

– Мисля – каза Матей – за разлика от теб. И друг път като те питам нещо, не ми спестявай половината истина. Ако Джордано Бруно беше казал цялата истина, можеше още да е жив.

– Бебо знаеше кой има ВИРТ. Щеше да ми каже.

– Глупости – изхили се Матей.

Наведе се, взе прожектора и освети Бебо или по-точно останките му. Дясната ръка беше отрязана малко под китката и от нея все още шуртеше кръв. В лявата стискаше късо невронно шило. Беше достатъчно да ме одраска с него където и да е. Чудех се да благодаря ли на Матей, или да го пратя по дяволите. Нищо не казах и се затътрих към изхода, където зад обвитите с нощна мъгла руини на Хилтън светеше гордият надпис „Велика България“.

Матей ме откара с електромобил до нас. По пътя мълчахме. На мене не ми се говореше, а той нямаше какво да ми каже. Пред блока слязох и само махнах с ръка. Това трябваше да означава и „довиждане“, и „ще се видим утре“, и „върви по дяволите“. Да си го тълкува както ще.

Изкачих се бавно до моя етаж и влязох във вмиряната си квартира. Вода нямаше. Телевизия и радио също. Не че особено ми бяха потрябвали. Явно пак имаше пик на флуктоациите. Свалих кървавите дрехи и криво-ляво се забърсах със стара мръсна хавлия. Извадих бутилката с водка, поставих я на масата и седнах срещу нея. Дали имах някакъв изход сред хаоса, който се получи? Ако няхах, трябваше тутакси и моментално да се напия, ако се надявах нещо да измисля, трябваше да прибера бутилката обратно. Въздъхнах, стиснах шишето и внимателно го върнах в шкафа. След това, както си бях с мръсната хавлия, вонящ на Бебова кръв, се проснах на леглото и заспах. Дано с този си ход да изненадам Мойрите.

Естествено, сънувах снежна Витоша. Огромни борове и смърчове се надвесваха над мен и аз се чудех дали някога изобщо е имало толкова огромни дървета, или всичко е плод на нереалността на съня. В съня си се опитах да си спомня дали някога на Витоша наистина е имало гора. Дали всъщност е имало дървета? Не можех да си спомня. Напъвах се на сън да изровя някой, пък макар и блед спомен, и не успявах. Уплаших се и затичах по снега сред гората от нереалните огромни дървета.

Събудих се изпотен и уморен. Сивият ден вече се мъчеше да нахлуе в стаята. Не бързах да ставам. Ако станех, трябваше да предприема нещо. Затворих очи и се помъчих да измисля нещо. Ако се вярва на Бебо, Мърльо е знаел за ВИРТ-а. Нещо повече, откраднал го е. Но кога е станало това? Дали на срещата с мен край университета Мърльо е знаел за ВИРТ-а? Може би го е носел със себе си?

Надигнах се рязко от леглото. Точно така. Мърльо ми беше обещал ВИРТ, беше взел аванс и беше изпълнил обещанието си. А аз най-вероятно го бях уплашил с идиотското си поведение. Изключително нестабилна емоционално личност, той се беше уплашил и бе превключил на самозащита. Беше започнал да плещи разни глупости, да ми се подмазва, да се мъчи да ми угоди. В този момент и той явно бе забравил, че има ВИРТ, че е достатъчно да бръкне под палтото си и да ми го подаде,

че само трябва да каже една дума и всичко ще си дойде на мястото. Като пълен глупак бях пропуснал шанса със замах да реша проблемите си.

Станях, смъкнах пропитата с миризма на кръв хавлия и се облякох. Вода все още нямаше. Телевизията продължаваше да не излъчва, а радиото само немощно пукаше. Мърльо беше убит, в това повече не се съмнявах. Бебо не беше го направил, иначе сега щеше да е жив. Някой друг беше видял сметката на нещастника и, без да знам защо, бях сигурен, че е заради ВИРТА. Дали го бяха взели, или Мърльо го беше скрил? Бях в апартамента му, а не си направих труда да разровя по-старателно.

Проклех се за глупостта си и излязох навън. Имах две възможности: ако вирта не беше взет, да разбере къде може да го е скрил Мърльо или, по-трудната, да разбере кой го е взел и да се опитам да го взема на свой ред. Плюх ядно и се отправих към „При Глобо“. Трябваше все пак да ям, независимо дали ще открия проклетия ВИРТ, или не.

По улицата минаваше шествие. Стотина души се движеха разбъркано, но компактно и тихо напяваха някакви си свои мантри. Хората бяха с бръснати глави, а върху кожата им бяха изрисувани с черна боя сложни символи. Те може би не бяха толкова сложни, но на мен така ми се сториха. Мисля, че бяха от движението „Апокалипсис вчера“. Те изповядваха идеята, че апокалипсисът, сиреч краят на света, е настъпил отдавна и ние сме само следа от информационната инерция на битието, заглъхващо ехо от някогашна реалност. Така те обясняваха всички процеси, които настъпиха през последните двадесет години, всички физични и биологични явления. В едно ехо, в един резонанс – казваха те – събитията нямат нищо общо с породилите ги явления. Ние съществуваме само като екот на предишния свят, само като ноосферичен отпечатък, който обаче няма да стои вечно. Светът се разпада и се разпада защото не е истинският, защото е следа върху мокър пясък, и колкото по-рано го разберем, толкова по-рано ще успокоим душите си и ще облекчим съзнанието си. Като си помисли човек, може и да са прави. От друга страна ние, българите открай време си мислим, че животът ни нещо е сбъркан, че не е точно този когото желаем, а някаква негова далечна и бледа сянка. Така че за нас Апокалипсисът може и да е настанал преди хиляди години, пък ето на живеем си и хич не ни пука. Изчаках да се изниже шествието на бръснатите постапокалиптици и продължих по пътя си.

В „При Глобо“ беше почти празно. Десетина души пиеха някакво сутрешно кафе тип „нафтекс“ и нещо си споделяха. Постапокалиптично. Бъркани яйца с праз и бекон няма да ми донесат, каквато и сума да

предложа. Задоволих се с варени картофи. Още не бях започнал да се храня и срещу мен цъфна Ончо.

– Здравей – с пълна уста изломотих аз.

Той радостно ме поздрави.

– Знаеш ли – каза Ончо, – че след вчерашния ни разговор цяла нощ мислих.

– Радвам се – казах аз, като се помъчих да се сетя за какво сме говорили снощи. – Някоя квантова теория ли?

– Не съвсем – започна да ми обяснява Ончо. – По-скоро се опитах да обясня причината за ставащото.

Лапнах поредния безвкусен картоф и въздъхнах примирено:

– И каква е тя?

– Нали си спомняш мита за Вавилонската кула? Как в едно хладно утро край долината на Тигър майсторите зидари се събудили и започнали да издават заповеди на чираците си. Донеси вода. Дай инструменти. Забъркай хоросан. Къде си дянал, глупако, обувките ми? Но никой нищо не изпълнил, защото никой нищо не разбирал от смешните звуци, които излизали от устата на другия. Викали, кряскали, издували вратни жили, докато накрая им писнало и всеки нарамил торбата с инструменти и се отправил накъдето му видят очите.

– И какво? – попитах неразбиращо.

– Как какво? – сияещ викна Ончо. – Ние сме в положението на вавилонските майстори. В момента, когато човечеството беше на път да построи своята кула, когато имахме обединено световно правителство, когато имахме обединен проект за заселване на Марс, обединени научни теми и най-накрая глобална и демократична световна комуникация чрез Мрежата – кръц, някой ни обърка езиците. По най-простия и елементарен начин, като промени физическата структура на пространството, чрез която ние си комуникирахме и строяхме кулата. Някой не желае ние да излизаме в космоса, да ставаме надпланетен вид и да се разселваме по вселената. И най-простият начин да ни попречи е като ни попречи да се разбираме помежду си. Затова сега ние трябва да търсим нов начин за комуникация помежду си. Нищо, че когато го открием и развием, пак може да ни попречат.

Нищо не казах на Ончо. Мълчаливо кимах с глава в знак на съгласие и хич не ми се искаше да му припомням, че така нареченото световно правителство всъщност беше правителство на една-две държави и често те вземаха решения през главата му, че обединените изследвания всъщност бяха финансирани от няколко надправителствени компании и

целта им беше единствено и преди всичко монопол върху знанията, че монополът върху тези знания всъщност доведе до гигантските земеделски кризи в Южна Америка и Азия, че единственото спонтанно откритие на човечеството – Мрежата – също беше поставено под контрол и вкарано в досадните юридически рамки на монополното право. Всичко, което под някаква форма се квалифицираше като знание, бе оградено с бодливата тел на лицензионното право. И целта бе една единствена – печалба. Така че едва ли някой толкова се бе притеснил за бесния възход на човечеството. В крайна сметка ние, а не някой друг измислихме генните мутации на разни бактерии, дрожди и гъби, които ни изяха петрола, ние, а не извънземни си пунахме електромагнитни бомби, които сбъркаха ефира и всички видове електромагнитни лъчения, ние, а не господ се заиграхме с гените на растенията и животните, та сега човек не може да изпие едно кафе и да види свястно дърво. Та кой знае каква са я свършили в дълбоката древност и вавилонските майстори, кой знае как са се изпокарали, а после господ им бил виновен. Нищо от това не казах на Ончо. Нека си извежда теории. Важното е, че все пак мисли.

Доядох последния си картоф, казах на Ончо, че съм възхитен и излязох от „При Глобо“.

Тръгнах без цел. Движех се по булевард Витоша. Колкото Витоша има нещо общо с някогашната планина, толкова и този булевард – символ на столицата – имаше нещо общо с някогашната „Витошка“. Мръсен, с порутени магазини и страшни, празни като очни кухни на череп входове на жилищни сгради. Не беше много приятно да се върви по тази улица, която някога сияеше коледно накичена, а през лятото пъстрееше денонощно от тълпите хора, които я бяха избрали за свой пристан. Вървах, без да се оглеждам и без да се спирам край разните дрипави сергии, които продаваха какво ли не, край просящите, изпълнили я от начало до край, без да поглеждам невръстните продавачи на дрога и намръщените полицаи, които се срещаха тук-там.

Единственото светло петно на този мръсносив фон бяха уличните певци и музиканти, и те свили се край някой ъгъл и тревожно, постапокалиптично подрънкващи по струните на олющените си китари и астматични акордеони. На никого не обръщах внимание, а целеустремено вървах към бившето жилище на Мърльо, без сам да знам защо отивам там и какво по дяволите ще търся. Наближих площада пред НДК. Хората ставаха все по-многобройни. Малко преди да стигна улицата, където живееше Мърльо, застигнах двама музиканти. Застигнах и подминах. И чак когато ги подминах, до съзнанието ми достигнаха думите на песента им. Нещо много познато за миг влетя в душата ми като есенна къса вихрушка в изоставен парк и разхвърля листата на спомените. Не можех да се сетя коя беше песента, нито кой я изпълняваше. Намалих леко ход, за да забавя малко ритъма на вихрушката и да наместя спомените. Напуско. Листата полегнаха обратно в разхвърляния парк, а музикантите свиха към гъмжащия от народ площад пред НДК и след тях останаха като следи от елементарни частици думите на песента:

Спи булевардът след дългия ден.
Спят уморени тротоарите пусти.
Под ръка аз вървя с подранилата зима
и събирам своите чувства.

Блокът, в който живееше Мърльо, си беше все същият – мръсен,

сив и отчаян. Изкачих безшумно осемте етажа, порадвах се от стълбищния прозорец на веселия надпис върху покрива на бившия Национален, още по бивш Народен, дворец и влязох в апартамента. След мен явно бяха влизали и други, защото и малкото ценни неща, които притежаваше така нареченият ми приятел, бяха изчезнали. Нямаше ги столовете, завивките на леглото и оскъдната посуда в кухнята. Иконата на Божията майка също липсваше. Брей, че религиозен народ. Повъртях се из оголелите стаи, като надничах тук-там, осланяйки се на нещо, което е погубило доста хора – интуицията. Явно преди мен всичко е било преобърнато, но е имало един, който е ровил пръв. Този, първият търсач, ме интересуваше. Наведох се и под леглото, надникнах и зад изкорубените шкафове, порових и в купищата боклуци, струпани в малката кухня. Нищо не открих. Излязох на площадката пред жилището и продължих изследването в коридора. Ако бях дошъл малко по-късно, когато мътната светлина на деня съвсем изчезва, сигурно нямаше да видя това, което видях сега. Беше толкова дребно и изцапано, сбутано между вратата на жилището и прага, направен от крива пожълтяла пластмаса, че се чудя как изобщо го видях. Най-вероятно Мърльо от там, където е сега, ме насочва. Избърсах внимателно находката, огледах я още по-внимателно и като я прибрах грижливо в джоба си, излязох от входа на Мърльовото жилище, където се надявах повече да не стъпя. Не че жилището, в което живеех аз и целият блок много се различаваха от този.

За първи път от много време се насладих на софийския въздух. Стори ми се изпълнен едва ли не с горски аромати. Отправих се обратно по булевард Витоша, припявайки песента, която беше разхвърляла листата на спомените и която така и не се сетих от кой е. Трябваше да намеря Матей и се надявах да го сторя още днес.

Матей не беше в най-доброто си настроение. Първо не искаше да ме приеме, а настояваше да отида вечерта при него. После след като ме прие (висях пред вратата му половин час), упорито отказваше да ме погледне и да отрони дума. Не се притесних особено. Виждал съм го и по-зле.

– Трябва ми пропуск за цяла София – нахално го осведомих аз. – Може да успее да открия проклетия ВИРТ, но ми трябва свобода на движение.

Дебелият се направи, че не ме чува и аз злорадо добавих:

– Естествено, ако не ме следиш непрекъснато.

Сега вече се ядоса. Опънатото му лице, по което нямаше грам нерви, с нищо не показва яда му. Само късчетата кожа, които му служеха

вместо уши, започнаха леко да се мърдат. Абсолютно точен признак, който бях открил през годините познанство с Дебелия Матей – шеф на Софийската полиция.

– Тъпак – галантно изсумтя той, – ако не те бях следил непрекъснато, сега щеше да си торба объркани мускули, кости и нерви, омазана с лайна и сополи. Трябваше да вземеш ножа на Шебека и да си го окачиш на ухото вместо обеща. Ти поне имаш уши. Все още.

Все пак проговори. Нататък беше по-лесно.

– Не съм го забравил този нож – искрено казах аз, – но сега ми трябва един ден, за да се опитам да събера малко информация. Дай ми пропуск.

Матей пак изсумтя:

– Къде ще ходиш?

– Мърльо е убит. Предполагам, знаеш? След срещата с мен е ходил някъде, преди да се прибере и да бъде убит. Искам да проверя къде е ходил и дали не е оставил някакви следи. Мисля, че ВИРТ-а е бил с него.

Разказах на Матей за откровенията на Бебо Шебека и моите подозрения. Изглеждах убедителен, а то така си и беше. За това, което намерих пред вратата на нещастния разбойник, не споменах. Като ще крия истината, да я крия докрай. Дано не свърша като Джордано Бруно. Матей най-вероятно знаеше, че съм ходил за втори път в апартамента на Мърльо. Знаеше, че нещо душа, нещо ровя. Знаеше и че съм като хрътка – захапя ли следата, не я изпускам. Много му се искаше да не ме оставя сам, но знаеше, че сам по-мога да открия нещо, отколкото с неговите копои. След още малко увещания се съгласи да ми даде пропуск за цяла София – включително тихата зона зад Илиянци, района след шести километър по Цариградско шосе и късия път за Люлин. Най-ме радваше обаче зоната зад санитарния кордон на Околовръстния път и по-точно Симеоновското шосе.

– Давам ти го за един ден – с неудоволствие каза Матей. – И ако нищо не направиш, не ми се прави на герой, ами ела тук да мислим какво да правим. Твоят човек ще вземе да си тръгне и после за чий ни е този ВИРТ?

Стани ми смешно. Аз май бях забравил, че ВИРТ-а ми трябва, за да уредя бъдещето си. Вече бях обсебен от мистиката около това чудо и просто исках да се докопам до него, за да видя какво е то, а и защо не, да го изпробвам. Направо бях забравил, че имам по-големи планове за ВИРТ-а.

– Стягай банкет – казах на Матей и тръгнах да излизам.

На вратата се спрях. Дебелия се беше надигнал от бюрото си и ме гледаше странно. Не обичам като ме гледат странно.

– Абе ти – каза той – вчера защо ме пита за Витоша?

Ха сега де.

– Просто така – вдигнах рамене аз. – Много хора са забравили каква е била планината. И изобщо била ли е друга. На тях тази Витоша започва да им харесва. Затова те попитах, да видя дали и ти не си от тях.

Матей нищо не каза и аз тръгнах да излизам. Отворих вратата и гласът му ме настигна.

– Не трябваше да ме питаш. Бях я забравил. Сега я сънувах цяла нощ. Една такава зелена и рошава с огромни дървета по е-хе-е... Ти помниш ли до каква височина стигаха боровете на Витоша?

– Помня, разбира се – засегнах се аз. – Мисля, че стигаха до петстотин метра, а имаше някои и по километър, два...

Матей ме изгледа с недоверие:

– Мислиш ли?

– Абсолютно съм сигурен. – отсякох аз и излязох.

Въпреки обещанието на Матей, че няма да ме следи, въобще не му повярвах.

Вървах бавно по южния край на дървенишкото шосе и си тананиках песента, която бях чул при НДК. Нямах ясна идея какво трябва да правя. Знаех само, че трябва да се добера до Симеоново, срещайки се с колкото може по-малко патрули. Засега ме спряха само два. Пропускът ги накара да не ме разпитват много-много. Надявах се днес флуктоацията да запуши телефонните сигнали и да не им даде възможност да съобщават на някого за странния тип с общ пропуск, който се движи безцелно по Симеоновската дъга. Трябваше да стигна преди да се стъмни. И преди да завали киселият дъжд. Стигнах порутените фундаменти на Камбаните и поспрях за малко. Седнах на един зъбат бетонен блок, от който стърчаха жезла като кости от скелет на риба. Никой не помни вече за какво са били тези Камбани. С религиозна цел ли, с научна ли? Може и да са били някакъв паметник. А и да не са били паметник, сега вече са. На разрухата.

Бръкнах в джоба си и извадих предмета, който бях намерил пред вратата на Мърльо. Стиснах го в шепата и бавно отворих пръсти. На дланта ми грейна миниатюрно слънце, затворено в изящно късче кехлибар. Зърното от броеницата на Ага Хан топлеше ръката ми и в радиус от няколко милиметра разгонваше напирания мрак.

Изчаках почти да се стъмни и приближих до къщата на Ага Хан. За миг се зарадвах, че онзи мил приятел на човека – кучето, вече отдавна го няма. Зарадвах се и че по обясними причини всякакви охранителни системи, лазерни датчици, инфрачервени прожектори и сирени също не съществуват. Ако някой пазеше къщата на Ага Хан, това бяха само хора, а с тях бях научен да се справям. Прехвърлих се тихо през оградата и се сгуших до някакви камънаци. Беше вече почти тъмно. Забелязах силуета на кривата ябълка. Хора не се виждаха. Изкушавах се да вляза веднага в къщата, но реших да изчакам. Постоях така десетина минути и после бавно се придвижих към северната страна и френския прозорец, от който само преди ден бях наблюдавал София. Ага Хан имаше някакъв генератор на ток, работещ кой знае с какво. Зад някои прозорци трепкаше жълтата хилава светлина. Големият хол зад френския прозорец обаче беше тъмен. Изкатерих се с лекота до него и предпазливо надникнах вътре. Нищо не виждах в тъмнината. Реших, че по-светло няма да стане, освен ако някой от охраната не ме усети и не ме светне с

невронна пушка по главата и тихо влязох през откреннатата врата вътре.

Притаих се до прозореца и зачаках да измисля нещо. След като бях дошъл до тук, трябваше да открия Ага Хан и да му върна зърното кехлибар. Сигурно му е много мъчно за него. Направих крачка към вратата, която извеждаше от хола и върху мен сякаш се стовари целият кехлибар на света. Главата ми хлътна между раменете, коленете омекнаха. Ама и аз съм един професионалист – помислих си миг преди съзнанието ми също да омекне и малко след като усетих свирепата болка в тила.

Болката дойде преди съзнанието. Огромна и ритмична като бумтене на ковашка преса. Седях в същия този хол, в който влязох. Ага Хан стоеше пред мен и ме гледаше загрижено. Като видя, че отварям очи, се успокои и седна срещу мен.

– Всички гости са добре дошли при мен по всяко време. Момо малко се престара, но има страх човекът от нощни духове. Не му се сърди. Даже трябва да му благодариш. Той обикновено не пропуска. Но твоята глава явно е доста здрава. Ако беше влязъл през парадния вход, сега нямаше да охкаш.

Наместих се внимателно на стола. Въпросният Момо беше един юнак с модифицирани мускули, приличащи на морените от Витоша. Бях го виждал преди у Ага Хан. Направо е чудо, че съм цял. В устата ми горчеше и хич не ми се говореше с Ага Хан. Исках да се прибера в къщи, да заспя и да сънувам Витоша.

– Нося ти нещо – промълвих и като бръкнах внимателно в джоба, извадих зърното от кехлибарената му броеница. – Или не е твое?

Ага Хан леко се смръщи. После се наклони към мен и го взе. Повъртя го внимателно между пръстите си, приближи го до очите си и както ги присви, погледна през него.

– Благодаря ти – каза той, – скъп спомен ми е тази броеница.

– Човекът, пред чиято врата го намерих, не ми беше чак толкова скъп, но все пак държах на него.

Ага Хан повдигна рамене и нищо не каза. Ковашката преса в тила ми ускори ход.

– Ще ми кажеш ли нещо, Ага Хан, или да си ходя?

– Каквото и да ти кажа, сигурно няма да ме разбереш – отвърна той.

– Ти опитай...

Ага Хан отново присви очи и погледна през късчето кехлибар. После внимателно го остави на една масичка до себе си. Едва сега видях, че на нея стоеше броеницата. Късчета златисто слънце, наредени едно до друго. Ага Хан я взе и нежно я запряма в ръцете си.

– Броеницата трябва да има точно определен брой зърна – каза той. – Едно повече или едно по-малко нарушават симетрията и цикличността, влизат в асинхрон с вселенския ритъм и нарушават баланса на духа. Неточната броеница може да те убие. Тази броеница е изчислена точно за мен, балансирана е според духа ми и настроена на моите пръсти. Подариха ми я в една джамия край Изгаран. Градът беше сринат. Първо местни банди бяха водили война една с друга, после се беше намесила съседна държава, уж да помогне и накрая инспекционните отряди на Микроген бяха довършили всичко, защото местните хора упорито отказваха да платят лицензната такса за Пшеница-Г, която масово отглеждаха. А те просто нямаха от какво друго да живеят. След три предупреждения от Микроген и две резолюции на ООН, накрая се стигна до цивилизационно решение, наложено от отрядите на Микроген. Аз минах там след тях, защото каквото и да става, дори и след най-голяма разруха търговията трябва да продължи. В единствената останала сграда – джамията – открих няколко души. Слаби и сбръчкани, като костенурки. Трябваше да открия нещо за търгуване. Но те нямаха нищо, а аз имах храна, консерви, медикаменти, оръжие. „Имаш ли нещо за продан“ – на развалено местно наречие попитах моллата. Той ме погледна през хилядите си бръчки, които като пръстенчета се люлееха около очите му и нищо не каза. В ръката си държеше броеница. Монотонно и тихо пръстите му премятаха зърната, които сякаш го отделяха от заобикалящия ни свят. Посочих му броеницата като знак, че искам да я купя или разменя за нещо. Той поклати глава. Като го гледах, сигурно не беше ял повече от месец. „Тази не става“ – с гънлив глас каза моллата, – „тази е моята“.

Другите скелети край него също закимаха глави в знак на съгласие. „Добре, дай ми друга“ – не отстъпвах аз, защото и разбойникът, и търговецът имат една и съща цел – откъдето минат, нещо да вземат. „Трябва да ти направим“ – каза старецът. – Не може иначе. Реших, че е слънчасал от глад и мизерия. Броеници имаше под път и над път и можех да си взема откъдето си искам. Защо пък ще правят специално за мен. Махнах с ръка и тръгнах да си вървя. „Мини след десет дни“ – спря ме моллата. – „ще ти направим една. Аз те запомних и Аллах те запомни“. „Добре“ – съгласих се аз след кратък размисъл. Дадох им няколко кутии кондензирано мляко и пакети с храна и продължих нататък. След десетина дни пак минах оттам. Мястото се беше оживило. Разни международни организации бяха разпънали шатрите си и развиваха усилена дейност. Те са като мухите. Винаги идват там, където има трупове. Бяха допъзтели и

други – търговци, пласъори на дрога, проститутки, бръмчаха военни камиони и се мяркаха журналисти и фоторепортери. Животът, така или иначе продължаваше. Отидох при джамията. Около нея нямаше никой. Не ми се влизаше вътре и зачаках някой да излезе от там. Десетина минути никой не се показа. Започнах да нервнича. Огледах се и видях, че някакъв окъсан черен мъж ме гледа. Повиках го и той тичешком пристигна. „Я извикай някой от моллите“ – наредих му аз. Той учудено ме погледна като неразбрал. „Някой отвътре ми трябва“ – бавно и с жестовете обясних пак аз. „А, никой няма“ – зарадван каза дриплъто – „Измряха преди една седмица. Нямаме си молла. Чакаме да дойде някой“. Метнах му един пакет цигари и влязох в джамията. Вътре беше чисто и сумрачно. Нямаше нищо, освен няколко изтъркани килимчета. В единия ъгъл имаше маса, покрита с бяла покривка. Приближих се. В средата беше поставена изящна броеница, внимателно опъната по дължина. Изобщо не се усъмних, че е за мен. Взех я и пръстите ми потънаха в кехлибареното спокойствие на вселената.

Излязох навън. Дрипавият селянин беше изчезнал, а градът се беше оживил още повече. Продадох някои неща, купих други, а броеницата ритмично настройваше духа ми.

През нощта ограбихме една международна строителна организация, дошла да строи това, което по-рано беше сринато от нейните колеги, откраднахме два камиона с продукти на някакви търговци, наложи се да застреляме двама души от охраната и пъргаво се прехвърлихме в съседната държава. Човек трябва да има някаква връзка с бога. И мога да ти кажа, че тя не винаги е духовна.

Колкото и да беше сладкодумен Ага Хан, едвам го изтраях. Чукът в главата ми не беше спрял да млати нито за секунда.

– Слушай, Ага Хан – казах му аз, без изобщо да покажа, че тъпата му история за броеницата ме е заинтересувала. – Пречука Мърльо за нищо. По-точно за ВИРТ. Кажи ми за какво го направи, дай ми го този ВИРТ, или ми го продай и после ще се пазариш с Матей Дебелия, защото и той е в играта. Ясно му е, че Мърльо е убит, ясно му е защо е бил убит, мисля, че вече му е ясно и кой го е убил.

– Вирта... – проточи замислено Ага Хан, без да изпусна броеницата. – Ти знаеш ли какво е?

– Казах ти, че не знам.

– Ще ти кажа. Това е нещо, което ще погуби хората. Нищо в нашата история не е носило такава заплаха, както това творение. Нито войни, нито болести, нито мутации, нито социални бедствия, нито природни

катаклизми, нищо не е заплашвало човечеството така, както ВИРТ. И най-силният наркотик, и най-великият фанатизъм бледнеят пред него. Той е създаден от нас и носи нашата гибел. Употребата му ще се разрасне по-бързо от чума, по-бързо от слънчево изригване и ще помете това, което е останало на планетата от човешката цивилизация. Ефектът му е такъв, че не можеш да се откажеш. Хората ще захвърлят всичко, ще зарежат бизнес, политика, любов, живот, само и само да се докосват до ВИРТ-а. Ти не можеш да си представиш какъв ужас носи той. Никой, който го е пробвал, не трябва да остане жив. Никой не трябва да го притежава. Никой не трябва да го разпространява.

Ага Хан млъкна и се приближи до прозореца. Не му вярвах много на бръщолевенията. Остарял е и си е вменил някаква месианска роля.

– Ти не си ли го пробвал? – попитах го аз и се опитах да стана. Към ковашкия чук в главата ми се присъедини и тежкопробивна машина. Изохках и се отпуснах обратно.

– Изпий това – каза Ага Хан и ми подаде някакъв прах и чаша вода.

Послушно изсипах праха на езика си и отпих няколко глътки. Чу-кът сякаш намали темпото.

– Пробвал ли си го? – попитах пак.

– Пробвал съм го и едва се съдържам да не повтора. Казвам ти, това е чума, за която няма серум.

– Щом ти си се съдържал, ще се съдържат и други. Не всички са алкохолици или се дрогират.

– Това е друго, не разбра ли? Това удря директно в центъра за удоволствие и подобно на нещастната опитна мишка ще натискаме педала на това удоволствие, докато не загинем, и повярвай ми, няма да чакаме дълго.

– Не ти вярвам – казах аз и се изправих. Главата ми беше се успокоила. – Искам да видя ВИРТ-а.

– А, не – поклати глава Ага Хан.

– Просто ми го покажи. От какво те е страх? Момо е до теб.

Ага Хан ме погледна замислено.

– Може и да ти дам да го пробваш. Ти имаш силна воля, а и ако поне малко слушаше, знаеш за какво става въпрос.

– Значи все пак е наркотик?

– Не точно, и не само. Добре, ще го пробваш, но слушай, когато се върнеш от пътешествието с ВИРТ-а, ще ми разкажеш какво си усетил и ако усетя само един квант колебание у теб, че пак искаш да повториш, ще те гръмна. Бъди сигурен, че ще позная безпогрешно реакцията ти.

Съгласен ли си?

Какъв ли пък избор имах. Кимнах в знак на съгласие и зачаках съдбата си.

Ага Хан излезе и ме остави сам. Раздвижих врата си. Почти не ме болеше, само беше малко изтръпнал. Какъв ли прах ми даде? Да не е стрита на прах кожа от жаба? Мърльо твърдеше, че от специално изсушени жабешки кожи се приготвя някакъв много специален наркотик. Приближих се до прозореца. Можех да скоча през терасата и да се опитам да избягам. София тъмнееше в ниското. Момо можеше този път да не успее да ме настигне. За миг се изкуших от тази идея, но любопитството ми надделя, макар че не се съмнявах – Ага Хан щеше да ме гръмне като нищо, ако решеше, че му преча. Надявах се Матей да се сети за мен преди това да е станало.

Вратата се отвори и Ага Хан влезе. Приличаше на древен жрец, който се приготвя да направи някаква страшна магия. Държеше ръцете си изпънати напред и пристъпяше бавно. И като си помисля, че преди десетина години този човек беше страшилището на Мала Азия и Балканите...

В ръцете си държах ВИРТ. Малка сива кутия, от която излизаха десетина фини като паяжина невронни кабели. Ага Хан ми бе описал как да го използвам. Беше ме и предупредил. Трябваше ли да му вярвам? Дали не беше блънуване на стар хипохондрик? Поредният сионски мъдрец, който иска да спаси света. Човечеството бе изживяло какво ли не, от откриването на огъня до генното инженерство, минавайки през лъка и копието, гръцкия огън, печатарската машина, огнестрелното оръжие, книгите, телевизията, ядрения разпад и милион видове наркотици. И, общо взето, не се беше унищожило. Едва ли този ВИРТ, каквото и да е той, дори и най-мощният стимулант на удоволствие да е, може да ни затрие.

От какво толкова се страхуваше Ага Хан, човекът, който сигурно беше убил повече хора, отколкото косми имаше в брадата си? Какво го бе стресирало толкова в този ВИРТ, та не се поколеба да трепе наляво и надясно, без да мисли за собствената си сигурност?

Погладих замислено сивата кутийка и бавно започнах да слагам кабелите на определените за целта места. Първия внимателно залепих на врата си, между първи и втори гръбначен прешлен, както бе описано на кутията. Виждал съм в Афганистан как се отделят тези два прешлена един от друг. Главата литва толкова бързо, че миг след като е отхвъркнала, още може да се чуе молитвата, която шепнат устните. Втория кабел сложих на сънната артерия. Животът, пише Калдерон, е сън. Дебелия Матей прерязва сънната артерия на Бебо Шебека, без да го интересува сън ли е, или не животът. Третия и четвъртия кабел залепих на темето и челната кост. От всички части на тялото природата, или бог, ако има такъв, са се погрижили най-много за мозъка. И май малко са сбъркали. Обграден отвсякъде с яки кости, той сякаш трудно приема истините. Затова хората казват – не му увира главата. Може би ако мозъкът ни не беше обвит с толкова корави стени, хората по-лесно щяха да се разбират, човечеството нямаше да стигне до този хал, на Витоша щеше да има сняг и аз нямаше да се занимавам с този ВИРТ. От друга страна пък и най-простият бръмбар тогава щеше да може да ни изпие мозъка. Петия кабел залепих на сърцето. Ако нещо може да спаси човечеството, това е сърцето.

Залепих и шестия, и седмия, и осмия, и всичките двадесет кабели.

Кой знае на какво приличам. Не се страхувах от този ВИРТ. Пробвал съм всички видове наркотици, включително и електрохашиш в един бардак в Прага преди тридесет години. Ако не ме убие веднага, може да ме направи само по-силен. Човечеството трябваше да се усети по-рано, че най-голямата спирачка за тоталната му експанзия е заложена в самия човек. Всички инстинкти бледнеят пред бога на удоволствията. И ние го развивахме с пълна сила, смело и безконтролно. Опасах се с кабелите и сега трябваше да реша дали да пусна ВИРТ-а или не. Ага Хан, ако още е жив, щеше да ме чака да разкажа какво съм изпитал. Чака ме и моят човек с възнаграждение, каквото си избира. Дебелия Матей, и той сигурно ме чака да му дам дела. Доктора от „Велика България“, и той чака, за да поспори за нещо. Ончо също чака в „При Глобо“, за да развие някоя квантова икономическа теория. Може би и Мърльо също ме чака. Но там, където чака Мърльо, не мислех да ходя. Не още. Не още. Пресегнах се и включих ВИРТ-а.

17

Как светът изведнъж
Стана по-красив и бял

Слънцето блестеше въпреки спуснатите щори. Дишах учестено и бързо, сякаш току-що се бях гмурнал на сто метра дълбочина без апарат. Очите ми леко сълзяха. Надигнах се бавно от леглото. Срещу мен стоеше Игнациус Брод и угрижено ме гледаше. Затворих очи за миг. Игнациус се приближи до мен.

– Ако не си много добре, не ставай. Ще включа диагностичния център. Понякога има странични ефекти, но не са сериозни.

– Добре съм – изхърках аз и решително станах от леглото.

За миг стаята леко се залюля. Овладях омекналите си крака, приближих се до прозореца и бавно вдигнах щората. Следобедното слънце нахлу в стаята и ме препарира.

Беше месец септември. Древните гърци са го наричали Боедромион, прабългарите са му викали Твирем – месецът, през който Авитохол, първият от рода Дуло е застанал начело на народа си. В републиканския календар от Френската революция се е наричал Вандемиер – месецът на гроздобера. Месецът, в който природата се раздава напълно и не пести бои от палитрата си.

Денят беше хубав и София, ширнала се от Люлин до Верила, изглеждаше красива и крехка. До терасата на стаята ми растеше бор и буквално навираше игличките си в прозореца. Институтът по експериментална история се намираше в бившата сграда на киноцентър „Бояна“. Както казваше неговият основател Боян – всичко, което знаем за историята, го знаем от книгите и филмите. Така че тази сграда се оказва най-естественият подслон за нас. Витоша се беше надвесила с цялата мощ на зелената си пелерина и сякаш ни закриляше да не направим някоя глупост, като тия, които сега изучавахме, или поне се мъчехме да изучим, защото не беше останало много, по което да изучаваме.

Пуснах щората и оставих слънцето кротко да си залязва зад Люлин.

– Можеше да ме подготвиш малко повече – с все още дрезгав глас казах на Игнациус Брод.

– Хубаво е да няма странични натоварвания – заизвинява се той. –

ВИРТА симулира ефектни преживявания на базата на генетичната памет и ноосферна информация, която ти, а не машината генерираш и обработваш. Най-добрият начин да се разбере миналото е да се изживее. Всички книги, филми, доклади, убеждения и дискусии не струват колкото и един ден реални преживявания. Мисля, че ВИРТ най-накрая е доизпиан и може да послужи като единствен и неоценим инструмент за изследване на миналото.

– Искаш да кажеш, че всичко, което изживях чрез него, е било истина и наистина се е случило?

– Не знам какво точно си преживял, но с изключение на детайлите, глобалната картина на света, който си видял, е била истинска.

– Ти ползвал ли си го?

– Един път. Повече от един път не бива, освен ако не си минал психическата подготовка на Шри трета степен. Нея я минават засега само космонавтите, някои участници в полярните селища и в подводните градчета. Също така и членовете на световната комисия за духовно здраве „Лотос“. Може би в скоро време и историците ще минават третата степен на Шри. Аз бях в четиринадесети век в Южна Италия. Сега пиша доклад. Мога да ти кажа, че не е най-приятното преживяване, което съм имал.

Боже господи – въздъгнах аз и пак вдигнах щорите, за да видя дали Витоша не е посиняла.

– Знаеш ли – попитах Игнациус, – че някога Витоша е била синя, по-синя от арийските очи, които си опулил в мене. Че дърво се е наричало всяко растение малко по-голямо от педя и слънцето е изгрявало веднъж в месеца, а да убиеш човек е било по-лесно, отколкото да се почешеш.

– Има такива данни – отвърна Брод. – След Голямата Екологична Драма и века на Побърканите Гени, светът, в частност България, не са били най-приятното място за живеене. Няма много данни за тази епоха. Оправи се и ще опишеш всичко. Как да разберем историята, ако не я изживеем. А за да не я изживеем наново вкупом, трябва да я разберем.

Брей, че философ – помислих аз и отново си спомних за онзи сюрреалистичен град, в който допреди малко се бях родил, израсъл и живял. Дали трябваше като след кошмарен сън да въздъхна облекчено, или да призова световния съвет на „Лотос“ да забрани експерименталната история? Може ли човек, ако ще не трета, а стотна степен на Шри да е преминал, да остане психически здрав след подобни изживявания? И аз дали съм здрав? Защото какъвто и доклад да напиша, колкото и научно

и строго логически да обясня защо е станало всичко това в нещастния двадесет и първи век, няма да мога да се отърся от лепкавите пръски на тази реалност, защото ако аз се отърся, хората, които са живели тогава, няма да могат да го направят. Отворих вратата и излязох на терасата с чувството, че съм изгубил девствеността си. Колкото и добър историк да бях, колкото книги и лекции да бях изчел и изслушал, никога нямаше да разбера какво е било наистина, ако не беше този ВИРТ. Виртуална симулация на историята, както беше научното му наименование. Дали Ага Хан не беше прав, дали не трябваше да го забраним? Можеше ли човечеството безпроблемно да надниква в инферналната бездна на миналото, без опасност от психични травми? Или по-добре да стои като голяма обеща, през която можем да надникваме в миналото, когато много се възгордеем и си помислим, че сме стигнали последния лист от венеца на творението?

Игнациус Брод излезе и застана до мен. Витоша беше разтворила зелената си гръд и от нея започваше да появя вечерен хлад. Някъде далече към кремиковската планина се виждаше как каца совалка. Виждаше се НДК – Новият Дворец на Катарзиса. Обърнах се към Брод и го попитах:

– Ти чувал ли си някой да се е спуснал на една ска от Черни връх до Княжево?

По лицето му премина сянка на притеснение, която после се смени с объркване.

– Мини една диагностика – посъветва ме той. – Утре си почини, а в други ден летим за Лондон. Трябва да докладваме пред комисията „Лотос“ и висшия съвет по история.

– Ще летим. Ще летим – успокоих го аз.

Бях шейсет и осмият доброволец, пробвал ВИРТ. От моето мнение зависеше дали изпитанията по експериментална история ще продължат, или това дяволско изобретение, както казваше Ага Хан там в другата реалност, ще бъде спряно от световния съвет по духовно здраве.

Щях да опиша всичко съвестно и прилежно. Специалистите щяха да проверят достоверността на моите преживявания и да преценят доколко събитията в тях са били реални, доколко ВИРТ е симулирал фантазното в подсъзнанието ми, и кое от двете е надделяло.

Щях да се прибера, да се изкъпя с йонен душ, да науча последните световни новини, да се видя с приятелите си, да напиша доклад, да пролея сълза над някоя песен. Можеше и да напиша песен. Щях да живея нормален, интересен, достоен живот, на една планета, която бяхме

осрали и после кой знае как пак възкресили, а Ага Хан, ако още е жив, щеше да ме чака, за да му разкажа какво съм изпитал. Щеше да ме чака и моят човек с възнаграждение, каквото си избира. Дебелия Матей и той сигурно продължава да ме чака да му дам дела. Доктора от „Велика България“, и той чака някъде, за да поспори за нещо. Ончо също чака в „При Глобо“, за да развие някоя квантова икономическа теория.

Може би и Мърльо също ме чака. Но там, където чакат те, не мисля да ходя. Вече не. Вече не.

КРАЙ

© 2002 Георги Малинов

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/296>]